

Расплет у вези за реализацијом права за ванредно усклађење месечних примања за 11,06 одсто

ДО КРАЈА ГОДИНЕ УВЕЋАЊЕ ПЕНЗИЈА

На сцени су два аршина за одређивање укупног дуга и процента за усклађивање војних пензија.

Такође је споран и период за који ће оштећени пензионери имати право на надокнаду штете.

Удружење војних пензионера Србије ће учинити све да се испоштују закони и удовољи правди.

Прве седмице у октобру, после низа интервенција Удружења војних пензионера и појединаца, упућених Влади Републике Србије, надлежним министарствима и државним институцијама, по свему судећи, стављена је тачка на спор дуг осам година, у којем су војни пензионери на судовима доказали да им, као и осталим пензионерима у Републици Србији, припада право на ванредно усклађивање пензија за 11,06 одсто. Правосуђе, укључујући и Уставни суд Србије, закључили су да је војним пензионерима, као и свим другима, требало од 1. јануара 2008. године ускладити војне пензије за 11,06 одсто и то по службеној дужности. Нажалост, Републички фонд ПИО, и поред бројних ургенција и упозорења УВПС, оглушио се о судске пресуде и одлуке, тако да се војни пензионери све до данас, односно до дана када ће бити усклађене њихове месечне припадљености, налазе у положају дискриминисане друштвене групе.

Уиме Владе Републике Србије премијер Александар Вучић је 3. октобра поручио да ће дуговања војним пензионерима бити исплаћени у четири рате.

„Ове године морамо да издвојимо и направимо додатни дефицит (у буџету) за ону пљачку што су (Драган) Шутановац и остали направили војним пензионерима. И сад то што су они урадили пре осам година, ја морам да платим и да нађем паре и да намиримо све те људе“, рекао је Вучић и нагласио да је реч о 100 милиона евра, да неко мора да нађе тај новац и плати оно што су други узели против правде и што је сада стигло на наплату.

Премијер је рекао да то мора да се уради ове године.

„И не брините, војни пензионери, ми ћемо то у четири рате да исплаћујемо, а то ће да утиче на дефицит. То је око 0,3-0,4 одсто БДП-а“, нагласио је Вучић.

Очигледно да је маневарски простор Владе Републике Србије у претходним месецима био сужен, јер се одвијала одлучна битка за стабилизацију јавних финансија, то јест за смањење негативног салда у државном буџету. И верујемо да је тако, али се не можемо сложити са вишемесечним ћутањем државне администрације, нарочито неколицине државних чиновника, којима се Удружење обраћало. Наиме, могли су да нам саопште да се у ову годину ушло са рестриктивним буџетом, у којем нису могла да се пронађу средства за исплату заосталих дугова војних пензионера, те да ће моћи да поступе по судским пресудама и одлукама тек крајем године. Да је тако поступљено, свима би нам било лакше.

То што војним пензионерима нису биле усклађене пензије, председник Владе Републике Србије назива пљачком. Разуме се да га у таквој оцени подржавамо. С тим у вези

се очекује да се именују сви они у ланцу који су криви за ту својеврсну пљачку војно-пензионерске популације. Да ли је, можда, сада тренутак да се носиоци високих државних функција и чиновници који су се оглушавали о законе и правду прозову за одговорност. Јер ако се то не учини, овај случај може да послужи и свим будућим функционерима који имају власт у рукама, да у одређеним ситуацијама поново завуку руку у џепове пензионисаних официра и подофицира или неке друге друштвене групе. Садашња ситуација је веома деликатна. Поставља се, наиме, питање да ли ће неко да одговара за причињене штете буџету, то јест пореским обвезницима. Наиме, због неблаговременог поступања државних органа, настали су велики трошкови на име измиривања камата, ангажовања адвоката и судских вештака, као и зарад покривања судских такси.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Александар Вулин, изјавио је да ће у јануару 2016. године војни пензионери примити увећане пензије за 6,85 одсто, како је одредио Уставни суд Србије, а начин исплате пензија биће сличан моделу старе девизне штедње.

Сушта истина је да се Уставни суд још није одредио у односу на проценат увећања војних пензија.

– До краја ове године пензионери ће добити решења која почињу да се исплаћују у јануару, што значи да ће војним пензионерима бити увећане (децембарске) пензије, а почеће и дуг да им се исплаћује, прецизирао је он. На тај начин би, додао је, војни пензионери требало да се изједначе у правима са цивилним пензионерима. Пре тога је потребно донети нови закон, али и буџет који ће регулисати ово ванредно усклађивање и предвидети паре у државној каси за ту намену.

Уразговорима са ММФ-ом постављено је питање војних пензионера. Захваљујући добрим билансима и ММФ се сложио са нашим решењем и с потребом да се закон мора поштовати и да војни пензионери морају да имају иста права као и било ко други, објаснио је Вулин.

Упитан шта ће бити с исплатом заосталих пензија оних војних пензионера чији се спорови још воде у суду, да ли ће они бити аутоматски прекинати и сви претворени у дуг државе, Вулин каже, да ће се и то питање прецизирати законом.

Ако пензије буду увећане за само 6,85 одсто, правда тиме неће бити задовољена. Оштећени с правом захтевају да се износ месечних припадљености повећа за 11,06 одсто.

– Инсистирамо да нам се пензије увећају за 11,06 одсто за колико су требало да нам буду усклађене пре седам година. Повећа-

ње од 6,85 одсто опет нас ставља у подређен положај у односу на цивилне пензионере и ми на то не пристајемо. Уосталом није Уставни суд донео никакву одлуку да се пензије ускладе за 6,85 одсто, јер се он о томе није ни изјашњавао, те није јасно зашто се министар Вулин позива на њихову одлуку, каже председник Удружења војних пензионера Љубомир Драгањац.

Када га је новинарка „Политике“ упитала како је дошло до тога да се пензије увећају за 6,85 а не за 11,06 процената, Драгањац је одговорио, да је то због чињенице да су војним пензионерима у марту 2008. године увећане пензије за раст плата професионалних војних лица од 4,21 одсто. Када се то одузме од 11,06 добије се 6,85 одсто повећања о ком министар говори, али, то не може да се прихвати, нити да се изједначавају редовна и ванредна усклађивања пензија, нагласио је председник УВПС.

Очекује се да Уставни суд размотри велики број уставних жалби пензионисаних официра и подофицира. Основни судови, у складу са законом и утврђеним чињеницама у великом броју предмета одредили су вредност бода 9,40 динара, али је потом Апелациони суд вратио основним судовима такве предмете на поновно пресуђивање јер се сматра да вредност бода за обрачун пензија треба да буде 9,02 динара. Споран је и период за који се признаје право на надокнаду штете, јер су судови у другостепеном решавању нашли да треба признати дуг само за период од три године пре подношења тужбе, чиме су војни пензионери значајно закинути. Заборавља се да су корисници војне пензије у управном поступку у два наврата захтевали ванредно усклађивање војних пензија за 11,06 одсто, колико је усклађено цивилним пензионерима, али су ти захтеви игнорисани. То што су тужили државу, војни пензионери су били приморани јер су они који су требали да примене закон, оспоравали су право, чиме су повредили и закон. И тако се вртимо у круг.

– Сви војни пензионери којима су одлуком суда пензије увећане за мање од 11,06 одсто поново су се жалили и добили пресуду, напомиње Драгањац и додаје да се војни пензионери неће одрећи пензија које им припадају.

Наредна два месеца представљају маневарски простор за утврђивање вредности бода. Надамо се да ће се правосуђе с тим у вези правилно одредити. Време је, ипак, да се на овај спор стави тачка.

Звонимир Пешић

У Врању обележено 22 године рада УВПС и 150 година од увођења војних пензија у Србији

СВЕЧАНО И РАДНО

Када је пре 22 године визионарски оснивано Удружење војних пензионера Србије са потребом да се о социјалном статусу, посебно о војним пензијама, здравственом и социјалном осигурању и стамбеном обезбеђењу чује усаглашени, унисони глас корисника војне пензије, нико ни слутио није са колико проблема ће се суочавати популација одважних, часних и високоморалних људи који су деценијама служили свом народу и држави.

Руководећи се потребом да део својих активности организује у унутрашњости земље, тамо где се одвија рад градских и општинских организација УВПС, Удружење је 18. септембра у Врању одржало редовну седницу Главног одбора Скупштине УВПС, а 19. септембра Свечану академију, којој је присуствовало око 250 званица.

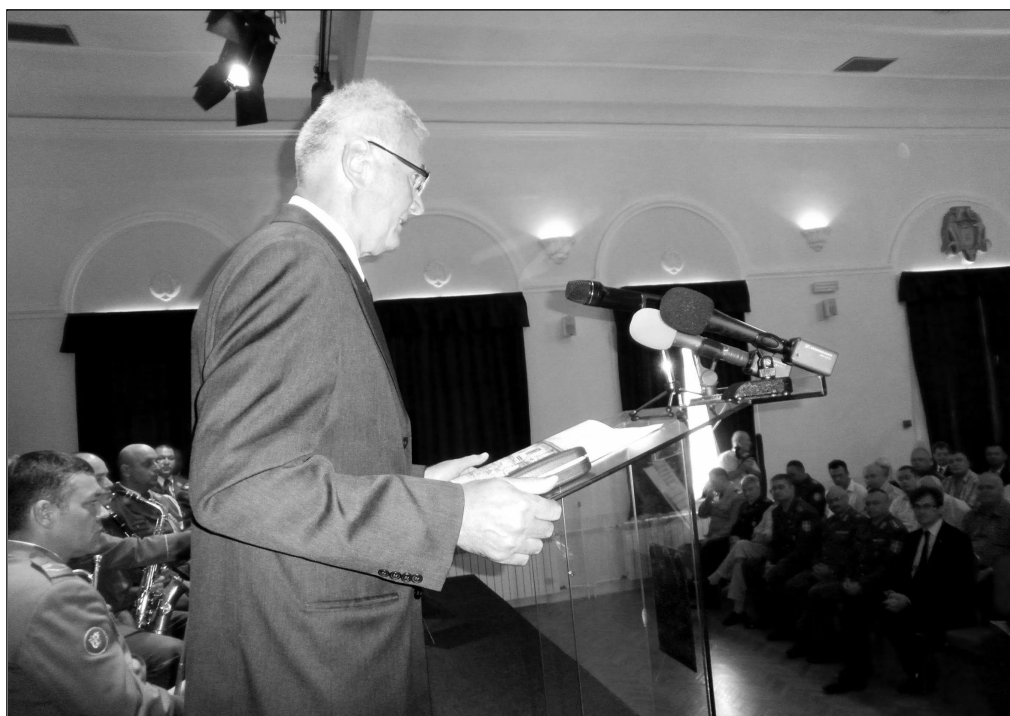
Свечаној академији су присуствовали државни секретар Министарства одбране господин Ненад Нерић, командант Колпне војске ВС генерал-потпуковник Милосав Симовић, градоначелник Врања Зоран Антић, секретар Министарства одбране Владе Републике Србије мр пуковник Небојша Николић, командант 4. бригаде КоВ бригадни генерал Зоран Лубура, делегације сродних организација из Бугарске, Македоније, Румуније, Црне Горе и Републике Српске, војни правобранилац Министарства одбране пуковник Вјекослав Богновић, заменик начелника Управе за војно здравство пуковник др Бранко Илић, представник Фонда за СОВО капетан фрегате Драган Радошевић, Представник Управе за традицију, стандард и ветеране МО потпуковник Иван Укић, представник Војне болнице Ниш др Драган Тодоровић, игуманија манастира Свети Прохор Пчињски монахиња Стефанида, ранији командант Прве армије генерал-пуковник у пензији Јеврем Џокић, представници УВПС из готово свих крајева Србије и други гости.

На почетку свечане академије команданту КоВ генерал-потпуковнику Милосаву Симовићу уручено је највише признање Удружења Команди КоВ том саставу Војске Србије, на основу одлуке коју је претходног дана донео Главни одбор Скупштине УВПС. Признање је генералу Симовићу уручио председник УВПС Љубомир Драгањац.

Народ и Војска у Врању као једно биће

На Свечаној академији еминентном скупу се обратио председник УВПС Љубомир Драгањац, чије излагање због актуелности изложених ставова доносимо у целости:

„Окупили смо се у слободарском Врању, граду познатом по светлим традицијама да бисмо обележили 22 године од оснивања Удружења војних пензионера Србије и 150 година од како су у Кнежевини Србији уведене војне пензије. Народ и војска

Скупу се обратио председник УВПС Љубомир Драгањац

у овом крају су као једно биће, наша организација овде ужива велики углед, па смо због тога и одлучили да Свечану академију и седницу Главног одбора УВПС одржимо управо у Врању.

Када је пре 22 године визионарски оснивано Удружење војних пензионера Србије са потребом да се о социјалном статусу, посебно о војним пензијама, здравственом и социјалном осигурању и стамбеном обезбеђењу чује усаглашени, унисони глас корисника војне пензије, нико ни слутио није са колико проблема ће се суочавати популација одважних, часних и високоморалних људи који су деценијама служили свом народу и држави.

Први пут на овим просторима војне пензије су уведене пре 150 година. У члану 73. Закона о устројству војске стајало је:

„Свима се официрима одређује пензија по ономе размену, који је законом за чиновнике грађанског реда назначен, а године службе рачунају се од дана уписа у војску, пошто се од тога одбију две године, као рок службе који је дужан сваки да од-

Народ и војска у овом крају су као једно биће, наша организација овде ужива велики углед, па смо због тога и одлучили да Свечану академију и седницу Главног одбора УВПС одржимо управо у Врању.

служи. Ратне године рачунају се свака у две’.

У Кнежевини Србији уводи се стајаћа војска. Уведени су чиновници и дефинисан статус војног лица: активна служба, ван службе, на расположењу и покој или пензија. Тиме је, у Србији, двадесет година раније у односу на цивиле, донет закон о пензијама војних лица. Био је то камен-темељац социјалне сигурности и правде за професионалце којима је најважнији и најужвишенији задатак био да бране отаџбину.

Свечаност је отпочела интонирањем државне химне

Како је разбијен систем социјалног осигурања

Током сто педесет година систем пензијског и инвалидског осигурања војних пензионера мењао се и прилагођавао у складу са друштвеним променама. Почетком 1973. године трансформисан је у систем социјалног осигурања војних осигураника који је обухватио пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање, социјалну заштиту и стамбено обезбеђење и као такав био је успешан и трајао 38 година. Разбијање овог система започело је доношењем Закона о министарствима Владе Србије 2007. године којим је социјално осигурање војних осигураника стављено у надлежност Министарства рада и социјалне политике, што никада није остварено јер је све те послове и даље обављало Министарство одбране. Разбијање система наставаљено је изменом начина усклађивања војних пензија које је Законом о Војсци Србије регулисано да се војне пензије више не усклађују са кретањем плата професионалних војника.

Одлуком Владе Републике Србије да се пензијско и инвалидско осигурање војних

Нови начин утврђивања пензијског основа и висине пензије произвео је велике разлике у пензијама између раније пензионисаних и нових пензионера истог чина и положаја, па сада имамо да потпуковник има већу пензију од пуковника а пуковник већу од генерал-пуковника.

лица стави у надлежност републичког фонда за ПИО и измени Закон о Војсци Србије о начину утврђивања пензијског основа у висини пензије завршено је разбијање система социјалног осигурања војних осигураника. Као последицу оваквих решења имали смо за девет месеци четири категорије КВП истог чина и положаја у моменту пензионисања а са различитим износима пензија које су износиле од две хиљаде за заставника прве класе до 36 хиљада за генерал-мајора. Нови начин утврђивања пензијског основа и висине пензије произвео је велике разлике у пензијама између раније пензионисаних и нових пензионера истог чина и положаја, па сада имамо да потпуковник има већу пензију од пуковника а пуковник већу од генерал-пуковника.

Наведене измене довеле су до укидања једнократне новчане помоћи за војне пензионере са малим износом пензија и за те-

У Кнежевини Србији уведени су чиновни и дефинисан статус војног лица: активна служба, ван службе, на расположењу и покој или пензија. Тиме је, у Србији, двадесет година раније у односу на цивиле, донет закон о пензијама војних лица. Био је то камен-темељац социјалне сигурности и правде за професионалце којима је најважнији и најузвишенији задатак био да бране отаџбину.

шко болесне, право на хранарину и значајно смањење средстава за стамбено обезбеђење. На све ове последице Удужење је благовремено указивало и тражило да се такве одлуке не доносе, али нажалост ништа није прихваћено. Од наших захтева нисмо одустали, па смо већ покренули иницијативу да се ПИО војних лица врати у надлежност Фонда за СОВО и очекујемо да Министарство одбране покрене законску процедуру за ову измену.

Око 96 одсто војних пензионера погодио закон

У протеклој години војнопензионерску популацију, поред вишегодишњих проблема у односу на неисплаћени дуг од 2004.

Укупно 4.137 војних пензионера је без икаквог стана а 4.700 нема одговарајући стан. Значи, сваки пети војни пензионер је са нерешеним стамбеним питањем.

Свечана академија обogaђена је културно-уметничким програмом

годинед и неусклађивање пензија за 11,06 одсто, као ни исплата дуга од 1. 1. 2008. године, дочекали су нови проблеми који су битно снизили стандард, а многе довели у ситуацију да једва преживљавају.

Законом о смањивању пензија обухваћено је 96 одсто војних пензионера и смањење пензија износи од 10 до 24 одсто, што је за већину војних пензионера неиздрживо јер су они двоструко кажњени. Стандард војних пензионера је битно угрожен повећањем пореза на стан (неки дају једну месечну пензију за годишњи порез) укидањем бројних субвенција и повећањем трошкова живота (струја, вода, грејање и друго). као и издвајање значајних средстава за лечење.

Исто тако постоје велики проблеми у стамбеном обезбеђењу јер је 4.137 војних пензионера без икаквог стана а 4.700 нема одговарајући стан. Значи, сваки пети војни пензионер је са нерешеним стамбеним питањем.

Удружење војних пензионера Србије потпуно је опредељено да све проблеме решава преко институција државе и то у

Стандард војних пензионера је битно угрожен повећањем пореза на стан (неки дају једну месечну пензију за годишњи порез) укидањем бројних субвенција и повећањем трошкова живота (струја, вода, грејање и друго). као и издвајање значајних средстава за лечење.

складу постојећим законима и прописима. То свакодневно чини, захтевајући од надлежних државних органа да не крше законе и прописе и не опструшу одлуке највиших судских органа. Заиста никако не можемо да разумемо и прихватимо понашање Републичкох фонда за ПИО и неких министарства Владе у односу на оствари-

Од наших захтева нисмо одустали, па смо већ покренули иницијативу да се ПИО војних лица врати у надлежност Фонда за СОВО и очекујемо да Министарство одбране покрене законску процедуру за ову измену.

вање права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто и исплату дуга. Они спроводе потпуну опструкцију на одлуке Уставног суда. Дубоко смо забринути што ни после десет месеци од обећање председника Владе да се овај проблем мора решити до краја године, још увек није остварено.

Добра сарадња са МО и Војском Србије

Исто тако недопустиво је да Уставни суд још није донео одлуку по покренутој иницијативи за оцену уставности Закона о привременом уређивању начина исплате пензија, иако се ради о Закону чија примена доноси огромне штете пензионерима у крајњем случају и држави.

Уколико ови и други проблеми не буду у најскоријем времену решени за њихово решење обратимо се међународним институцијама. Ускоро ћемо организovati јавну трибину по питању остваривања законских права војних пензионера. Исто-времено ћемо интензивирати припреме за јавни протест који ће трајати док се најважнији проблеми не реше.

Сарадња Удружења са државним институцијама је приоритетан задатак и она је успешна са Министарством одбране а посебно са јединицама и установама Војске Србије. Веома смо задовољни што највећи број команди и јединица Војске ревносно испуњава своје обавезе према војним пензионерима, што их поштују и уважавају, а најбољи пример тога је овај данашњи скуп. Наша је жеља да се та сарадња стално унапређује јер смо веома упућени једни на друге.

Захваљујем што сте у оволиком броју и саставу дошли да свечано обележимо ове наше јубилеје“.

Потом је изведен богат културно-уметнички програм посвећен стогодишњици Првог светског рата и седамдесетогодишњици победе над фашизмом, у којем су учествовали Војни оркестар КоВ, вокални интерпретатори, музичари, глумци из Врања и фолклорна група КУД „Севдах“ из Врања.

Војни пензионери окупљени из готово свих крајева Србије, а и гости из иностранства посетили су Спомен-собу 4. бригаде Колнене војске, Музеј Врања и родну кућу великог српског писца Боре Станковића. Представници удружења војних пензионера из Бугарске, Македоније, Румуније, Црне Горе и Републике Српске били су гости и манастира Свети Пантелејмон у Лепчицу, а у згради локалне самоуправе примио их је председник Скупштине града др Слободан Стаменковић.

Са седнице Главног одбора Скупштине УВПС

У ЖИЖИ ТЕКУЋИ ПРОБЛЕМИ

Иако је седница одржана у склопу обележавања значајних јубилеја УВП, она је протекла у анализама текућих активности УВПС и опредељењима шта учинити у наредном периоду

У Врању је 18. септембра одржана 8. седница Главног одбора Скупштине УВПС, на којој су донете одлуке: о додели признања УВПС поводом 22. годишњице Удружења, измене и допуне Финансијског плана УВПС за 2015. годину, по приговорима на донета решења Извршног одбора ГО УВПС о одбијању права на социјалну и хуманитарну помоћ. Разматрана је и понуда Компаније „Дунав осигурање“ за колективно осигурање чланова УВПС. Седници је председавао председник УВПС Љубомир Драгањац.

У поднетом извештају о раду Удружења за период од 24. 6. 2015. до 1. 9. 2015. године тежиште рада органа Удружења било је на: решавању статусних питања корисника војних пензија, решавању текућих проблема у органима и организацијама УВПС, праћењу бројног стања чланства и предузимању мера за уклањање нових чланова и на решавању текућих проблема здравствене заштите и стамбеног обезбеђења.

У току извештајног периода председник Удружења се захтевом обратио директору Пореске управе, захтевајући да се системски реши ослобађање од плаћања пореза на оружје – пиштоље, за кориснике војних пензија који су приликом одласка у пензију, од надлежне војне јединице Министарства одбране или Генералштаба Војске Србије, добили на поклон неко од оружја. Да је оружје добијено на поклон доказује се потврдом коју издаје војна јединица. У издатој потврди је децидно наведено да се оружје даје на поклон. Војни пензионер, који је на тај начин добио оружје, на основу члана 25. став 1. тачка 4. Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара („Службени гласник РС“, бр. 26/01, 80/02, 43/04, 132/04 и 112/05) ослобођен је од пореза на држање и ношење оружја. Војни пензионери су, такве потврде предавали у надлежне пореске филијале, на основу којих су били ослобођени од пореза и нису га плаћали од одласка у пензију.

Успешно окончана акција

Ове године многи војни пензионери добили су решења којима се утврђује порез на регистровано оружје за 2015. годину и морају поново да доказују да су оружје добили на поклон. Многи су потврде загубили и нису у могућности да докажу да су оружје добили на поклон, иако од престанка службе, нису плаћали порез јер су на основу доказа били ослобођени.

Предложено је Пореској управи – Централ, Министарство финансија да се за ново доказивање права ослобађања плаћања пореза на оружје – пиштоље, доказ тражи само за лица која су наследила или купила предметно оружје – пиштоље.

На основу захтева УВПС, Пореска управа – Централ је доставила допис којим обавештава да за пореске обвезнике за које поседују доказ о ослабађању, (а поре-

Чланови Главног одбора размотрили су више питања из области активности УВПС

ски обавезник је раније доставио доказ о ослабађању) извршити сторнирање неосновног задужења за 2015. годину.

Сачињен је садржај Кривичне пријаве која је достављена свим општинским-градским организацијама које треба поднети против Директора филијале Републичког фонда за ПИО, због одбијања захтева војних пензионера да донесу решења за ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1. 8. 2008. године.

Удружење синдиката пензионера Србије је, због тешког материјалног положаја пензионера и свих грађана Србије, у које смо доведени одлукама Владе Србије,

смањењем пензија и плата и повећањем трошкова живота, покренуло је иницијативу за измену Закона о порезу на имовину и стављање ван снаге измене и допуне Одлуке о одређивању зона на територији града Београда, бр. 87/2014 и враћање Одлуке на првобитну бр. 55/2013, чиме би пореска обавеза остала непромењена и била на нивоу из 2014. године, а пореска решења за 2015. годину ставила ван снаге. Наведену активност Удружење војних пензионера Србије је подржало и доставило петицију свим општинским – градским организација, да они који желе, потпишу тај документ и петиције доставе Извршном одбору УВПС, који ће упутити Удружењу синдиката пензионера Србије.

СТАВОВИ УВПС У ВЕЗИ СА ПРОТЕСТОМ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Главни одбор Скупштине УВПС, на проширеној 8. Седници, једногласно је у вези са предстојећим протестом војних пензионера донео следеће ставове:

1. УВП није организатор протеста које планирају да реализују 29. 9. 2015. нека војнопензионерска удружења. С тим у вези Удружење не може да прихвати обавезе позивања својих органа и чланства да у њему учествују.

2. За УВПС је статутарно неприхватљиво да позива своје чланство на протест који организују нека друга удружења, а и да издаје обавезујућа упутства градским и општинским одборима. Појединачно учешће у протесту, лична је одлука сваког војног пензионера.

3. УВПС ће и даље предузимати мере на заштити законских права и одлучно ће се супротстављати свим покушајима разбијања и акционог деловања организације (УВПС).

Обраћање Уставном суду Србије

Удружење војних пензионера Србије се захтевом обратило Уставном суду поводом поднете Иницијативе за оцену уставности Закона о привременом уређењу начина исплате пензија („Службени гласник РС“, бр. 116/2014), а на основу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), да достави информацију:

Председник УВПС, са члановима ИзОд, присуствовао је изборној Скупштини Градске организације Суботица, а посећене су организације УВПС у Крушевцу, Лозници, Ужицу и Врању.

Обављена је посета Команди Копнене војске у Нишу и одржан састанак са командантом Копнене Војске у циљу координације задатака организације свечаношћу поводом 22 године постојања и рада УВПС и 150 година доношења закона о пензијама

Здравствена заштита

Више месеци упражњено је место начелника Управе за војно здравство и начелника ВМА, па се сматра да је то један

од разлога што се јављају пукотине у организацији здравствене службе. То се у првом реду огледа у проблемима набавке лекова, потрошног санитетског материјала и неких апарата од значаја за дијгностичку (магнетна резонанца, ренген-апарати, холтери, и слично). Набавком наведеног, значајније би се скратило време чекања на прегледе.

Удружење је предузело мере у вези са решавањем проблема лабораторијских услуга у гарнизону Зрењанин. На предлог и интервенцију председника Градске организације УВПС Душана Мајкића ти проблеми изнети су на 21. седници УО Фонда за СОВО, која је одржана 30. јуна ове године. Донет је закључак да се на посебној седници УО проучи уговор са РФЗО и реше мањкавости које постоје (лабораторијски прегледи, превоз болесника, стоматолошко збрињавање, услуге кућног лечења итд).

Удружење је подржало жалбу Ђуре Јовановића из Чачка, која се односи на одбијен предлог за медицинску рехабилитацију у РЦ Горња Трепча и предложило да се позитивно реши. Решење доноси Управа за здравство МО, а у другом степену решава директор Фонда за СОВО, а с обзиром на то да Фонд у свом саставу нема лекара, жалба је упућена ВВЛК.

Дана 25. 8. 2015. године одржан је састанак са проф. пук. Зораном Шегртом в. д. начелником ВМА у вези са решавањем неких питања из организације здравствене заштите КВП и превозом тешко болесних после третмана на ВМА. Пуковник Шегрт је обећао да ће се заложити за решавање општих питања о којима је направљено, а посебно ће се заузети да преко унутрашње контроле детаљно испита случај који је изнет на састанку.

Било је и више питања КВП постављених у телефонским разговорима, који су тражили одговарајуће савете на које је Удружење давало одговоре, а примедбе у писаној форми достављало институцијама на које се односе.

У периоду између две седнице ГлОД, стамбени орган МО извршио је поделу 15

станава од чега је пет припало КВП, док је 10 додељено лицима у активној служби.

Стамбено обезбеђење и социјална помоћ

Актом Управе за традицију, стандард и ветеране обавештени смо да ће се у наредном периоду извршити подела 129 станава, од тога у Београду 90, Новом Саду 30, Чачку и Пироту по два, а по један у Куршумлији, Крушевцу, Нишу, Параћину и Сомбору. Од дојављених станава у Београду војним пензионерима припаће 33 стана, а у Новом Саду од пријављених 30 КВП ће припасти 15 станава или 50 одсто.

Средствима за стамбено збрињавање путем неповратног кредита од 20.000 евра, у динарској противврености, до сада је решено 1.549 КВП. На седници Управног одбора Фонда за СОВО одржаној 30. 6. 2015. године, после дужег времена, донета је одлука да се на тај начин стамбено реши 36 лица, Тренутно на одлуку о додели кредита чека 236 особа са

Стимулативне мере УВПС КО СУ ДОБИТНИЦИ ОВОГОДИШЊИХ ПРИЗНАЊА

Повеља Удружења војних пензионера Србије, додељена је: Команди копнене војске, Ниш; Војномедицинском центру Нови Сад; Општинском одбору СУБНОР-а Земун, бригадном генералу Зорану Лубури, команданту 4. бригаде КоВ, Врање; Милану Поњавићу, члану УВПС ОпОрг УВПС Нови Београд; Радосаву Блажићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Раду Клепићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Бранимиру Николићу, члану ГлОД Скупштине УВПС; Николи Вукобратовићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Славку Дошеновићу, потпредседнику ОпОрг УВПС Земун; Драгољубу Тодоровићу, члану ОпОрг Раковица, Драгану Машали, члану ОпОд УВПС Вождовац - Савски Венац, Миловану Лалићу председнику ОпОрг УВПС Звездара; Стојану Маринковићу, члану УВПС и потпредседнику ОпОрг УВПС Обреновац, Круму Васеву, председнику ОпОрг УВПС Рума; Зорану Кандићу, председнику НзОд ГрОрг УВПС Панчево; Миланку Бањанцу, председнику ОпОрг УВПС Пожега; Милутину Пантелићу, председнику ГрОрг УВПС Ниш; Чеди Трпковском, члану ГрОрг УВПС Лесковац.

Повеља се додељује за изванредан вешегодишњи допринос развоју, унапређењу и афирмацији Удружења војних пензионера Србије.

Плакета УВПС, додељена је: Центру за усавањивање кадрова АБХО ВС, Крушевац; Општинском удружењу пензионера Скупштине општине Бела Црква; бригадном генералу Жељку Петровићу, команданту 1. бригаде КоВ; Стојану Васовићу, председнику ОРВС града Чачак; Санитетском одељењу 17. механизованог батаљона 1. бригаде Војске Србије; пуковнику Миодрагу Надлачком, начелнику Регионалног центра Нови Сад, Златимиру Стевићу, начелнику Центра Министарства одбране у Младеновцу; Месној заједници „Центар“ града Сремска Ми-

тровица; Градском хору „Феликс Ромулиана“ Зајечар; Мићи Иванчевићу, војном службенику 17. мб/1.бр ВС; Индири Пишчевић, медицинској сестри у амбуланти ВМЦ Нови Београд; Ђуки Раденовић члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Зорану Тепићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Петру Копривици члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Стевану Басраку, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Милену Симићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Анти Дивићу, поверенику „13 мај“ МО Горња Варош, ОпОрг УВПС Земун; Жељку Бурсаћу, члану МОД Батајница, ОпОрг УВПС Земун; Рафаилу Удовичићу члану УВПС ОпОрг УВПС Раковица; Радојку Станковићу, члану ОпОрг УВПС Вождовац-Савски Венац; Милки Шолаја члану ОпОрг УВПС Звездара; Милану Микуновићу, секретару ОпОд УВПС Обреновац; Радославу Стаменковићу, члану ОпОд УВПС Обреновац; Млађену Ацићу, члану ОпОрг УВПС Младенови; Ђури Зелићу, члану ОпОрг УВПС Рума; Војину Убипирипу, члану ОпОрг УВПС Кикинда; Стеви Марунићу, члану ОпОд ОпОрг УВПС Смедеревска Паланка; Томиславу Сремчеву, потпредседнику НзОд ГрОрг УВПС Пожаревац; Миливоју Мијатовићу, потпредседнику ГрОрг УВПС Јагодина; Сими Станкићу, члану УВПС ГрОрг УВПС Лозница; Љубиши Бркићу, председнику НзОд ГрОрг УВПС Чачак; Миломиру Станићу члану ГрОд УВПС Ужице; Рајку Марашевићу, председнику ГрОрг УВПС Краљево; Радулу Стаматовићу, члану ГрОд УВПС Краљево; Зорану Миловановићу, поверенику за општину Брус ГрОрг УВПС Крушевац; Ивану Милошеву, члану ГрОд УВПС Ниш; Јовану Стојановићу; председнику НзОд ОпОрг УВПС Пирот; Будумиру Стрковићу, потпредседнику ГрОрг УВПС Врање.

Плакета се додељује за постигнуте резултате остварене у реализацији програмских циљева УВПС и успешну сарадњу са

Удружењем.

Захвалница Удружења војних пензионера Србије додељена је: командору Октавиану Кокочану, Крајова, Република Румунија; пуковнику Венизелу Петкову, Видин, Република Бугарска; Градском одбору Удружења војних пензионера Србије, Лозница; Зорану Антићу, градоначелнику града Врање; Драгољубу Стевановићу, заменику градоначелника града Врања; Срђану Јовановићу, директору позоришта „Бора Станковић“, Врање; Момиру Јовановићу, војном службенику Центра Министарства одбране у Младеновцу; Гордану Марићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Петру Ковачевићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Љубици Суручићу, члану ОпОрг УВПС Нови Београд; Јадрији Цупаћу, члану УВПС и председнику МОрг „Марија Бурсаћ“ ОпОрг УВПС Земун; Кирилу Димитрову, председнику НзОд ОпОрг УВПС Чукарица; Милану Тешовићу, члану НзОд ОпОрг УВПС Чукарица; Миливоју Шћекићу, члану ОпОрг УВПС Чукарица; Милени Матић, члану ОпОрг УВПС Чукарица; Видану Цвијовићу, члану ОпОрг УВПС Раковица; Војиславу Зелићу, члану ОпОрг УВПС Обреновац; Ђури Познићу члану УВПС ОпОрг УВПС Обреновац; Бранку Јововићу, члану ГрОрг УВПС Нови Сад; Гојку Стоисављевићу, члану УВПС ОпОрг УВПС Рума; Даниславу Бојанићу, благајнику ГрОд ГрОрг УВПС Сремска Митровица; Миодрагу Жижичу, члану ОпОд УВПС Бела Црква; Ивану Лаурићу, члану ОпОрг УВПС Бела Црква; Мији Дундићу, члану ГрОд УВПС Пожаревац; Животи Јовановићу, члану ОпОрг УВПС Ђуприја; Николи Милковићу, председнику ОпОрг УВПС Ђуприја; Браниславу Игњатовићу, члану УВПС и председнику НзОд ГрОрг УВПС Јагодина; Драгану Дабетићу, члану ГрОрг УВПС Зајечар; Владимиру Стефановићу, члану ГрОрг УВПС Зајечар; Драгољубу Марковићу, члану ГрОд ГрОрг УВПС Чачак; Гаврилу Комкином, члану ГрОрг УВПС Чачак; Ненаду Дабижљевићу, члану ОпОрг УВПС Пожега; Милану Радојичићу, члану НзОд ГрОрг УВПС Краљево; Радославу Мајдаку, председнику МОД Рашка ГрОрг УВПС Краљево; Горану Мишковићу, секретару ГрОд ГрОрг УВПС Крушевац; Радојици

комплетном документацијом.

На основу члана 5. У вези са чланом 4. став 1. тачка 1. и тачка 2. Правилника за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седницама разматрио захтеве достављене у овом периоду и на основу прописаних критеријума и испуњењих услова, донео је одлуке о додели јенократне социјалне и хуманитарне помоћи 63 КВП у укупном износу од 1.808.000,00 динара, или у просеку 28.700,00 динара по особи.

У извештајном периоду примљено је 60 нових чланова, а истовремено је Удружење напустило 16 чланова.

Чланови Главног одбора сложили су се са предложеним изменама и допунама Финансијског плана за 2015. годину. Такође су донели решења по приговорима Извршног одбора о одбијању права на социјалну и хуманитарну помоћ.

Главни одбор је разматрио и донео закључке и препоруке у вези са још неколико актуелних питања.

З. П.

Фотографије: Светомир Николић

Нешићу, члану ГрОрг УВПС Крушевац; Верици Ђорђевић, члану ГрОд УВПС Крушевац; Светиславу Младеновићу, члану ГрОрг УВПС Ниш; Градимиру Добрину, члану ОпОрг УВПС Пирот; Новаку Мишовићу, члану ОпОд УВПС Прокупље; Станимиру Ранђеловићу, члану ГрОд УВПС Лесковац; Стојану Марковићу, члану ГрОрг УВПС Лесковац; Владимиру Бранди, секретару ГрОд УВПС Врање.

Захвалиница се додељује за запажене резултате у омасовљењу чланства у организацијама Удружења војних пензионера Србије, непосредној бризи о старим, болесним, изнемоглим и социјално угроженим члановима, у области здравствене заштите, информисања и реализацији других програмских задатака Удружења војних пензионера Србије.

Књига је додељена: Новаку Ђукићу, председнику МОрг „Јединство“ ОпОрг УВПС Земун; Слободану Булатовићу, члану ОпОрг УВПС Чукарица; Радомиру Димитријевићу, члану ОпОрг УВПС Обреновац; Војиславу Радошу, члану ГрОрг УВПС Нови Сад; Радомиру Вигљевићу, члану НзОд ОпОрг УВПС Ћуприја; Христивоју Радисављевићу, члану УВПС ГрОрг УВПС Краљево; Јовану Симићу, секретару ГрОд УВПС Краљево; Радовану Стоичевићу, члану УВПС и потпредседнику ГрОрг УВПС Лесковац.

Књиге се додељују за запажену активност и постигнуте резултате у реализацији програмских садржаја Удружења војних пензионера Србије.

Новчана награда припала је: Станку Боснићу, члану ГрОд УВПС Ниш, у износу 12.000,00 динара; Илу Михаиловском, члану ГрОрг УВПС Чачак у износу од 10.000,00 динара; Влади Тадићу, председнику ОпОрг УВПС Бела Црква у износу 10.000,00 динара.

Признања ће бити уручена добитницима на начин прописаним чланом 10, 18, 24. и 32. Правилника о додели признања УВПС, на скуповима који ће се организовати поводом дана УВПС или дана формирања МО, Оп-ГрОд УВПС, односно на другим пригодним манифестацијама.

Подаци о добитницима признања биће унети у Евиденцију додељених признања УВПС, прописаном чланом 38. Правилника о додели признања УВПС.

Председник Владе РС о усклађивању војних пензија и исплати дуга

У ЧЕТИРИ РАТЕ

Приликом отварања приступног пута мосту „Михајло Пупин“ у Земуну, председник Владе Републике Србије Александар Вучић 3. октобра говорио о усклађивању војних пензија за 11,06 одсто и о намиривању дуговања војним пензионерима.

„Ове године морамо да издвојимо и направимо додатни дефицит (у буџету) за 11,6 милијарди за ону пљачку што су (Драган) Шутановац и остали направили војним пензионерима. И сад то што су они урадили пре осам година, ја морам да платим и да нађем паре и да намиримо све те људе“, рекао је Вучић и нагласио да је реч о 100 милиона евра, да неко мора да нађе тај новац и плати оно што су други узели против правде и што је сада стигло на наплату.

Премијер је рекао да то мора да се уради ове године.

„И не брините, војни пензионери, ми ћемо то у четири рате да исплаћујемо, а то ће да утиче на дефицит. То је око 0,3-0,4 одсто БДП-а“, нагласио је Вучић.

„Политика“ о решавању усклађивања војних пензија за 11,06 одсто

ДУГО ЧЕКАЊЕ ПРАВЕДНОГ РЕШЕЊА

Дневни лист „Политика“ у броју од 30. септембра под насловом „Војни пензионери не пристају на мању повишицу“ објавио је прилог о томе како ће бити разрешен проблем у вези са усклађивањем војних пензија од 1.1.2008. године за 11,06 одсто. Прилог дионисимо у целости, уз напомену да председник УВПС Љубомир Драгањац није изјавио да је већина војних пензија наплатила дуг, већ је новинарки рекао да је до сада „Дук наплатило више хиљада корисника војне пензије“.

Оштећени траже пензије веће за 11,06 одсто, колико им припада од 2008, а не 6,85 процената, како је, наводно, одредио Уставни суд.

У јануару 2016. године војни пензионери примиће увећане пензије за 6,85 одсто, како је одредио Уставни суд Србије, а начин исплате пензија биће сличан моделу старе девизне штедње, рекао је јуче министар рада и запошљавања Александар Вулин.

– До краја ове године пензионери ће добити решења која почињу да се исплаћују у јануару, што значи да ће војним пензионерима бити увећане (децембарске) пензије, а почеће и дуг да им се исплаћује, прецизирао је он.

На тај начин би, додао је, војни пензионери требало да се изједначе у правима са цивилним пензионерима. Пре тога је потребно донети нови закон, али и буџет који ће регулисати ово ванредно усклађивање и предвидети паре у државној каси за ту намену.

Вулин је јуче за овај немар оптужио Драгана Шутановца, бившег министра одбране и власт ДС, истакавши „да смо ми влада која ће исплатити дугове и испунити одлуку Уставног суда“.

У разговорима са ММФ-ом постављено је питање војних пензионера. Захваљујући добрим билансима и ММФ се сложио са нашим решењем и с потребом да се закон мора поштовати и да војни пензионери морају да имају иста права као и било ко други, објаснио је Вулин.

Упитан шта ће бити с исплатом заоста-

лих пензија оних војних пензионера чији се спорови још воде у суду, да ли ће они бити аутоматски прекинати и сви претворени у дуг државе, Вулин каже, да ће се и то питање прецизирати законом.

Иначе за исплату ових дугова за пензије потребно је више десетина милиона евра, рекао је министар.

Оштећени војни пензионери нису, међутим, јуче били задовољни оваквом најавом министра Вулина и питање је да ли ће, како кажу, прихватити да од нове године примају чек увећан за 6,8 одсто.

– Инсистирамо да нам се пензије увећају за 11,06 одсто за колико су требало да нам буду усклађене пре седам година. Повећање од 6,8 одсто опет нас ставља у подређени положај у односу на цивилне пензионере и ми на то не пристајемо. Уосталом није Уставни суд донео никакву одлуку да се пензије ускладе за 6,8 одсто, јер се он о томе није ни изјашњавао, те није јасно зашто се министар Вулин позива на њихову одлуку, каже председник Удружења војних пензионера Љубомир Драгањац.

Упитан како је дошло до тога да се пензије увећају за 6,8 а не за 11,06 процената, он каже, да је то због чињенице да су војним пензионерима у марту 2008. године увећане пензије за раст плата професионалних војних лица од 4,21 одсто. Када се то одузме од 11,06 добије се 6,8 одсто повећања о коме министар говори, али, то не може да се прихвати, нити да се изједначавају редовна и ванредна усклађивања пензија.

На овај начин је оштећено више од 40.000 војних пензионера. Већина је успела да наплати део дуга код ПИО фонда.

– Сви војни пензионери којима су одлуком суда пензије увећане за мање од 11,06 одсто поново су се жалили и добити пресуду, каже Драгањац и додаје да се неће одређи пензија које им припадају.

Иначе, овај дуг застарева после три године.

Ј. Петровић-Стојанови

Многи стручњаци из области права већ изразили резерву на одлуку Уставног суда

Из Уставног суда Србије

СМАЊЕЊЕ ПЕНЗИЈА НИЈЕ ПРОТИВУСТАВНО

Уставни суд је на седници одржаној 23. септембра ове године окончао поступак оценое уставности Закона о привременом уређивању начина исплате пензија. Након анализе одредаба оспореног Закона са становишта свих битних навода иницијатора, нашао је да нема основа за покретање поступка за утврђивање неуставности овог Закона и његове несагласности са потврђеним међународним уговорима.

Уставни суд је утврдио да из оспореног Закона следи да се њиме уводе интервентне мере које се предузимају да би се у условима економске кризе очувала финансијска одрживост пензијског система, што конкретно значи могућност редовне исплате пензија. У том смислу, за Уставни суд је од нарочитог значаја било то што се прописане мере не односе на пензионере чија је висина утврђене пензије до 25.000,00 динара, којих, према подацима које је Суд прибавио, у Републици има више од 750.000, а што, с обзиром на укупан број пензионера и висине пензија у Србији, заправо значи да највећи број пензионера није обухваћен прописаним мерама. Имајући у виду и то да у овом тренутку најнижа пензија утврђена у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању износи свега нешто више од 13.000,00 динара (при чему је за тзв. пољопривредне пензионере најнижа пензија чак око 10.000,00 динара), Уставни суд је оценио да је „заштићеним“ износом од 25.000,00 динара, у реалним економским приликама у којима се друштво налази, спорним Законом обезбеђено старање о економској сигурности пензионера, а што представља уставни налог из члана 70. став 2. Устава.

Када је реч о пензијама које су обухваћене законом предвиђеним мерама, Уставни суд сматра да су основане тврдње иницијатора да пензија која је стечена у складу са законом представља имовину пензионера, али указује да из Устава не произлази гаранција пензијског давања у одређеном износу, јер је ограничење имовинских права, под одређеним условима, дозвољено и према нашем Уставу и према Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода. У складу са оспореним Законом, пензионерима чија је пензија виша од 25.000,00 динара исплата пензије се врши у умањеном износу што неспорно представља умањење њихове имовине и зато је Суд испитивао да ли Закон испуњава услове дозвољеног ограничења имовинских права. Полазећи од тога да су прописане мере уређене законом, а не актом ниже правне снаге, да се Законом не дира у право на пензију, да су мере прописане ради постизања легитимног циља јер је стварање услова за редовну исплату пензија макар и у умањеном износу у општем и јавном интересу, затим да постоји сразмерност у прописивању мера јер су овим мерама мање погођена лица са нижим пензијама, што се постиже управо тиме што проценат умањења није исти за све пензије више од 25.000,00 динара, и коначно, с обзиром на то да је реч о мерама привременог карактера, а што је Суд утврдио из одредаба Закона о буџетском систему којима се ограничење у исплати пензија везује за учешће пензија у БДП-у, Уставни суд је оценио да се не могу прихватити као основани наводи иницијатора о несагласности оспореног Закона са Уставом и потврђеним међународним уговорима.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у септембру 2015. Године

УСВОЈЕНО 14 ЗАХТЕВА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 8. септембра 2015. године, размотрио захтеве достављене у јулу и августу 2015. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели јенекратне социјалне и хуманитарне помоћи:

- А) Материјално стање
На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Краљево ММ: 32.000,00 - по члану 8.304,85 динара,
ОпОр Ниш СГ: 29.000,00 - по члану 10.557,44 динара,
ОпОр Краљево КЈ: 29.000,00 - по члану 8.432,03 динара,
ОпОр Младеновац ЈС: 32.000,00 - по члану 8.839,61 динара,
ОпОр Прокупље ПМ: 32.000,00 - по члану 7.806,26 динара,
ОпОр Алексинац МС: 29.000,00 - по члану 10.455,84 динара,
ОпОр Суботица ЛМ: 32.000,00 - по члану 10.230,57 динара,
ОпОр Горњи Милановац ЛМ: 32.000,00 - по члану 7.768,00 динара,
ОпОр Бела Црква СЖ: 35.000,00 - по члану 5.087,37 динара,
ОпОр Лесковац ММ: 32.000,00 - по члану 6.868,93 динара,
ОпОр Нови Београд ЛВ: 32.000,00 - по члану 9.917,38 динара,
Б) Здравствено збрињавање
На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,
ОпОр Нови Београд ПГ: 15.000,00 - по члану 12.880,97 динара,
ОпОр Крагујевац ТП: 20.000,00 - по члану 17.987,77 динара,
ОпОр Младеновац ЖЉ: 21.000,00 - по члану 13.117,08 динара,
Новчана средства ће бити уплаћена на текући рачун до 11. септембра 2015. године

Извршни одбор

У Крушевцу обележен Дан службе АБХО

ВИДАН НАПРЕДАК

Делегација УВП Крушевац, са председником Душаном Самарџићем на челу, присуствовала је 28. септембра обележавању Дана службе АБХО Војске Србије у касарни „Цар Лазар“ у Крушевцу.

Свечаности су присуствовали: помоћник команданта Копнене Војске за подршку – пк Владета Балтић; помоћник команданта Команде за обуку за подршку – пк Славен Бошковић; градоначелник Крушевца Драгија Несторовић са сарадницима; начелник Расинског округа Бранислав Весић; представници Српске право-

славне цркве и други..

У име припадника Центра АБХО и 246. батаљона АБХО, присутне госте поздравио је коандант свечаности потпуковник Зоран Вукадиновић, који је, између осталог, рекао:

- Прва јединица противхемиске заштите у Краљевини Југославији, формирана је у првој половини прошлог века, 28. септембра 1932. године, овде у Крушевцу, у Војно - техничком заводу „Обилићево“. Тада је утемељен сигуран правац трајног развоја и постојања службе атомско биолошко хемијске одбране, једне од најстабилнијих и најразвијенијих у региону.

Гостима је приређен обилазак новoureђених апартмана и кабинета за обуку, а и у кино сали касарне приказан је и културно-уметнички програм.

мр А. Симоновски

Колективно осигурање корисника војних пензија

ТРИ МОГУЋА ИЗБОРА

Од Компаније „Дунав осигурање а.д.о УВПС је примило понуду за колективно осигурање корисника војне пензије – чланова УВПС од последица несрећног случаја. Пошто се понуда односи за колективно осигурање услови осигурања су знатно повољнији него у случају појединачног и породичног осигурања.

Тај акт Удружење војних пензионера упућен је ових дана градским и општинским одборима УВПС.

Погодности се пре свега односе на износ месечне премије по члану УВПС, навршених година живота и што се право на накнаду из осигурања у случају последица несрећног случаја стиче даном прве месечне уплате за осигурање.

Да би се ублажиле последице несрећних случајева, Компанија „Дунав“ нуди колективно осигурање чланова УВПС од последица несрећног случаја (незгоде) од следећих ризика:

- смрт услед болести (природна смрт),
- смрт као последица несрећног случаја (незгоде) и
- инвалидитета као поседице несрећног случаја (незгоде).

Осигураници могу бити лица која су пензионери, искључиво до навршених 85 година живота, а која су чланови УВПС.

Несрећним случајем у смислу овог осигурања сматра се сваки изненадни и од воље осигураника независни догађај који, делујући углавном споља и нагло, на тело осигураника, има за последицу његову смрт, потпуни или делимични инвалидитет, прелазну неспособност или нарушење здравља која захтева лекарску помоћ.

Варијата 1. - Услови осигурања за минимално 25.000 осигураника:

- Смрт као последица несрећног случаја, износ премије 16.000,00 динара
- Смрт услед болести, износ премије 16.000,00 динара
- Инвалидитет, износ премије 100.000,00 динара
- Месечна премија по члану УВПС, износ 100,00 динара

Период закључивања уговора на три године. Варијата 2.

- Услови осигурања за минимално 25.000 осигураника:
- Смрт као последица несрећног случаја, износ премије 24.000,00 динара
- Смрт услед болести, износ премије 24.000,00 динара
- Инвалидитет, износ премије 150.000,00 динара
- Месечна премија по члану УВПС, износ 150,00 динара

Период закључивања уговора: на две године. Варијата 3.

- Услови осигурања за минимално 25.000 осигураника:
- Смрт као последица несрећног случаја, износ премије 30.000,00 динара
- Смрт услед болести, износ премије 30.000,00 динара
- Инвалидитет, износ премије 300.000,00 динара
- Месечна премија по члану УВПС, износ 200,00 динара

Период закључивања уговора на две године.

Обавеза осигураваача је да, када се остварио сигурани случај, исплати:

1. Осигурану суму за случај инвалидитета, а које услед несрећног случаја а наступио потпуни инвалидитет, односно проценат од осигуране суме који одговара проценту делимичног инвалидитета, ако је, услед несрећног случаја, код осигураника наступио делимични инвалидитет.

2. Осигурану суму за смрт услед несрећног случаја.

3. 50% осигуране суме за смрт услед болести (природна смрт) ако осигураник умре у првих 6 (шест) месеци трајања осигурања.

4. Целу осигурану суму за смрт услед болести (природна смрт), ако осигураник умре после 6 (шест) месеци од почетка осигурања.

Период закључивања уговора на 3 или 2 године са могућношћу продужења. После закључивања уговора о осигурању (уговор се потписује између Компаније Дунав и УВПС), сваки осигураник добија гарантно писмо / ваучер у вредности од 1.000,00 динара – за плаћање других врста осигурања (осигурање моторних возила (осим АО), имовине, усева, животиња) чија је цена већа или једнака 10.000,00 динара. Уколико осигураник закључује обавезно осигурање од ауто-одговорности код Компаније „Дунав осигурање“ а. д. о, гарантно писмо може искористити за плаћање трошкова техничког прегледа моторних возила.

После прве године трајања у зависности од техничких резултата се разматра додела бенефита за другу и трећу годину. Бенефити и награде по овом основу биће прерасподељени свим општинским – градским организацијама.

Месечна премија би се обустављала при обрачуна пензија у Филијалама Републичког фонда за ПИО а обрачунати износ уплаћивао на жиро рачун УВПС а УВПС би уплаћени износ уплаћивао КОМПАНИЈИ „ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ“. Пошто Републички фонд за ПИО за своју услугу наплаћује 3% (2,5% услуга и 0,5% ПДВ) а Компанији „Дунав“ треба уплатити:

У варијанти 1 - 100,00 динара по осигуранику од пензије би се обустављао износ 103,10 динара ($103,10 * 0,97 = 100,00$ динара).

У варијанти 2 - 150,00 динара по осигуранику од пензије би се обустављао износ 154,64 динара ($154,64 * 0,97 = 150,00$ динара).

У варијанти 3 - 200,00 динара по осигуранику од пензије би се обустављао износ 206,20 динара ($206,20 * 0,97 = 200,00$ динара).

Са понудом треба упознати све чланове УВПС, уз презентовање услова понуде. Пошто се ради о веома повољним условима а потреба осигурања у данашњим условима сигурно постоји а ови услови се не могу обезбедити у случају појединачног и породичног осигурања и у интересу је свих појединаца, потребно је на популаран начин обезбедити пристаан свих чланова за овај вид осигурања.

Извештај о броју чланова УВПС и броју лица који су прихватили понуду по варијантама доставити ИзОд ГлОд Скупштине УВПС до 30. 11. 2015. године, да би се ово питање могло разматрати на Седници ГлОд у децембру 2015. године.

Обележавање 22 године од формирања УВПС у Зајечару

СУСРЕТ ПРИЈАТЕЉА НА ТРОМЕЋИ

У аналима удружења војних пензионера из Румуније, Бугарске и Србије остаће трајно записано да су се представници те три организације први пут у историји сусрели 23. и 24. Септембра у Зајечару и Неготину

Заједнички снимак који ће постати део историје

Овогодишње обележавање годишњице Удружења војних пензионера Србије у Зајечару попримило је неке нове садржаје. Наиме, већ остварена сарадња са Националном организацијом војних кадрова у резерви и повлачењу Румуније за жудец Турну Северин – Мехединци, која се развија у последњих годину дана, оплемењена је сарадњом са филијалом те исте организације у Крајови. Тамошњи официри, чувши да војни пензионери Турну Северина добро сарађују са колегама из Зајечара, молили су да и они буду укључени у облике заједничких активности. Пре извесног времена жељу за сарадњом исказали су и чланови Савеза официра и подофицира у резерви и у пензији Републике Бугарске из града Видина. И ево управо обележавање 22 године од оснивања и рада УВПС био је повод за сусрет у Зајечару две делегације из Румуније, једне из Бугарске и војних пензионера највећег тимочког града.

Сусрет је отпочео Свечаном академијом на којој је о пређеном путу, садашњем тренутку и плановима за будућност говорио председник зајечарских војних пензионера пуковник у пензији Љубомир Рељановић. Том догађају, у име локалне самоуправе, присуствовао је помоћник градоначелника Зајечара Срђан Марјановић, који је бираним речима и поздравио скуп. Занимљиво је да су се представници румунских војних пензија на Свечаној академији појавили у униформама.

Брањили смо оно што смо кроз живот учили и каква су нам била опредељења. Из борбе смо изашли чистог образа и поносни на оно што смо учинили у нашој организацији, а многе наше старешине су се налазиле у сложеним, компликованим

борбеним ситуацијама. Посебно истичем жртве и страдања наших породица у ратовима од 1991 до 1999. године.

Поносни на остварене резултате

Наша организација чини све да обезбеди своје чланове и да реши сваки проблем који искрне, и увек је спремна да стане у заштиту права пензионисаних официра и подофицира. У суштини гледано, Удружење не тражи ништа што војним пензионерима не следује по закону, већ само правду и бориће се да нико не може да угрози позицију њених чланова. Поред свих ратова, свих политичких и других превирања, наших личних и породичних проблема и даље стојимо иза онога што смо остварили. Поносни смо на наша дела која нам нико не може оспорити, рекао је између осталог Рељановић.

У обраћању скупу Рељановић се дотакао и сарадње са сличним удружењима из Бугарске и Румуније, наводећи да је реч о јединственој активности у Тимочној крајини, па и шире.

- Жеља нам је да сарадњу наставимо и унапредимо без обзира на препреке у језику. Настојимо да је проширимо и да се и појединачно дружимо, истакао је Рељановић.

На скупу је било речи и о изузетној сарадњи са Командом гарнизона у Зајечару, посебно када је реч о здравственом збрињавању чланова. У последње време унапређена је сарадња са локалном самоуправом тог највећег града у Тимочној крајини.

На свечаности су уручена и признања. Плакета УВПС, за постигнуте резултате у

релизацији програнских циљева Удружења војних пензионера Србије и успешну сарадњу са Удружењем, припала је Градском хору „Феликс Ромулијана“, који је сплетом родољубивих песама наступио и овога пута. Захвалнице су уручене командору Октавијану Кокоћеану из румунског града Крајова и Венизелу Петкову из Видина (Бугарска). То признање уручено је и Драгану Дабетићу и Владимиру Стефановићу.

Иностране делегације примио је и заменик градоначелника Зајечара др Мирко Николић, који је гостима представио личну карту града, а посебно говорио о одрживим развојним плановима. Представници удружења војних пензионера из Бугарске и Румуније представили су заменику градоначелника организације које репрезентују, износиће и чињенице о досадашњој сарадњи са УВПС.

Другог дана посете организован је састанак делегација из три државе, на којем се говорило о досадашњој сарадњи, али пре свега о сусретима до краја ове године и задацима које треба реализовати. Тако ће делегација Градског одбора УВП Зајечара присуствовати обележавању Дана оружаних снага Румуније предстојећег 24. и 25. октобра у Турн Северину и Крајови.

Како до еропског ИПА програма

У истом саставу делегације ће се састати и почетком децембра у Кладову, када ће са представницима организација из Румуније и Бугарске бити утврђени планови сарадње за 2016. године.

Током сусрета у Зајечару разговарало се и о ИПА програмима ЕУ, везаним за пограничну сарадњу. Закључено је да би најбоље било да све три организације конкуришу заједнички, јер би на тај начин постojала већа шанса да се те врсте активности финансирају из европских фондова.

Гости из суседне Румуније и Бугарске посетили су Градски музеј у Неготину, родну кућу Стевана Стојановића Мокрањца и Хајдук Вељког гроб. У селу Вељково гости су посетили винарију „Јануцић“ у којој се вековима справља надалеко чувено вино. О аутохтоним сортама грожда која се гаје у неготинском крају и специфичној технологији која се примењује у справљању тог напитка говорио им је власник винарије Војислав Јанућић, син чувеног виолинисте Божидара Јанућића.

Завршни сусрет три делегације догодио се у рајачким пивницама. Пошто су разгледали те својеврсне споменике културе и градитељства, у националном ресторану, смештеном у једној од пивница, чији је власник љубазни домаћин Мирослав Караманчић, који је типичан пример бескомпромисног борца како се мукотрпно ствара туристичка понуда везана за старине и народне обичаје, приређено је завршно дружење.

Бригадни генерал Јон Пана, председник организације у румунском жудецу Дробета – Турн Северин, изразио је изузетно задовољство што су се први пут, на тромеђи Румуније, Бугарске и Србије, сусреле три делегације пензионисаних војних лица. Посебно је захвалио на срдчаном дочеку УВП Зајечара и локалним властима у Неготину и Зајечару, пожеливши да се сусрети наставе и унапреде дружењем породица.

ТРЗ у Чачак обележио 90 година постојања

РЕНОМИРАНА УСТАНОВА

Технички ремонтни завод Чачак, 30 септембра, обележио је девет деценија постојања. Међу многотбојним гостима из Министарства одбране, Генералштаба ВС, Команде Копнене Војске, 2. бригаде КоВ, локалне самоуправе и других институција и удружења, били су и представници ГРОД УВПС.

Директор ТРЗ пуковник Срђан Петковић поздравно је присутне и истако да је пре тачно 90 година Државни савет Краљевине СХС дао сагласност на одлуку тадашње чачанске власти о уступању земљишта ради подизања Инжињерско-техничког завода. Од тог дана, па до данас то предузеће је, на основу потреба и захтева војске, мењало организацију, статус и капацитете, али никада није променило своју основну делатност – највиши ниво одржавања средстава НВО.

Командант копнених снага генерал-потпуковник Милосав Симовић рекао је да је ТРЗ

Чачак веома значајна институција Министарства одбране. У актуелно време веома је тешко обезбедити нова борбена и неборбена средства, па је из тог разлога допринос Завода огroman. У погонима ТРЗ Чачак за потребе Војске Србије врши се ремонт наоружања и војне опреме. Запослени у том колективу учинили су да ТРЗ Чачак има велики углед у земљи и иностранству, закључио је Симовић.

Поводом обележавања девет деценија од формирања ТРЗ Чачак, командант КоВ генерал Милосав Симовић уручио је плакету Војске Србије директору те установе пуковнику Срђану Петковићу.

Градоначелник Чачка Војислав Илић навео је да је сарадња између Завода и локалне самоуправе свих протеклих година била изузетна. На хиљаде Чачана је радило у тој фирми. Он је жажео да ТРЗ Чачак и у будућности буде успешан, да служи за добробит свих грађана, а пре свега за одбрану земље.

Најзаслужнија су додељена повеље, новчане награде, књиге и наградна одсуства.

Свечаност су увеличали војни оркестар из Ниша извођењем више војничких корчаница и других музичких нумера.

Приређен је и технички збор, на коме су била изложена готово сва средства која се ремонтују у Чачку

И. Михајловски

Најзаслужнијима награде је уручио генерал-потпуковник Милосав Симовић

Свечаност у касарни „Војвода Радомир Путник“ у Горњем Милановцу

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ВЕЗИСТА

Поводом Дана телекомуникације, у касарни „Војвода Радомир Путник“ у Горњем Милановцу 18. септембра одржана је свечаности којој су присуствовали пуковник Милош Николић, начелник Одељења телекомуникација и информатике Команде за обуку, представници локалне самоуправе, бивши команданти јединице, представници МУП-а, црквене општине, јавних и приватних предузећа, школа, установа културе, војних пензионера, борацке организације и резервних војних старешине из Горњег Милановца и Чачка.

Присутнима се обратио командант јединице потпуковник Недељко Планојевић који је

нагласио је да нас историја обавезује на подсећања. Наиме, 18. септембра 1916. године на Крфу, а на предлог министра војног, донета је Уредба о војном телеграфу, чиме је постављен темељ развоју новог рода у српској војсци. У суштини задатак службе телекомуникација за протеклих 98 година није битно промењен и садржан је у обезбеђењу непрекидних, квалитетних и заштићених комуникација за потребе командовање у војсци.

- Владати информацијама у реалном времену је стратегијска предност за сваку страну у сукобу. Због тога су задаци које систем командовања поставља пред телекомуникациони систем, све обимнији, сложенији и одговорнији, а услови у којима систем функционише све тежи и сложенији.

Најуспешнијим појединцима додељене су награде, након чега је приређен дефиле јединица.

Гостима су приказани нови уређаји и кабинети телекомуникација и информатике Војске Србије.

И. Михајловски

Крушевљани обележили 22. годишњицу УВПС

СУМИРАНИ РЕЗУЛТАТИ

Свечана седница УВПС Крушевца, поводом 22. годишњице УВПС, одржана је 24. септембра у касарни „Цар Лазар“. Поред чланова ОпОд, повереника из Бруса, Трстеника и Варварина, седници су присуствовали представник Центра АБХО, 246. БАБХО и начелник Гарнизонске амбуланте.

У пригодном говору председник УВПС Крушевац Душан Самарџић осврнуо се на оснивање и почетак рада УВП, а затим је нагласио да је стратегијски циљ Удружења очување војно-пензионерског система. Удружење има задатак да штити права војних пензионера утврђена уставом и законима са тежиштем на заштити и унапређењу права из области пензионерског и здравственог осигурања, као и стамбеног обезбеђења. Затим је говорио о правној и административној помоћи КВП у поступцима жалби и тужби због закидања законом загарантованих права војних пензионера и решавање њихових статусних питања.

Председник ОпОд Самарџић је нагласио да је тежишни задатак Удружења непрекидна борба у заштити статуса и положаја КВП, и да је протекли период обележен активностима за бољи социјални, здравствени и материјални положај војних пензионера.

Солидарна помоћ обезбеђена је за девет КВП у износу од 278.000 динара. Удружење је учествовало у манифестацијама поводом значајних датума из историје полагањем венаца за Дан победе, Видовдан, Дан почетка агресије НАТО-а, Дан ослобођења и слично. Такође се одазвало обележавању дана јединица и служби у гарнизону, као и у раду сродних организација.

Многе од активности не би се могле реализовати без помоћи Команде гарнизона, Центра АБХО, 246. БАБХО, Градског одбора ЈС Крушевац, чланова Општинског одбора и донатора.

Плакете УВПС додељена је Центру АБХО Крушевац и поверенику из Бруса Зорану Миловановићу.

Захвалнице Удружења УВПС уручене су: Горану Мишковићу, секретару Општинског одбора УВПС Крушевац; Верици Ђорђевић, члану Општинског одбора УВП Крушевац и Радојкици Нешић, члану Удружења УВП Крушевац.

Захвалнице УВП Крушевац додељене су Добривоју Добродолцу, управнику катине у касарни „Цар Лазар“, Слободану Ђекићу, члану Општинског одбора УВП Крушевац и Александру Лазаревићу, директору предузећа „Алекс-градња“ из Крушевца.

мр Александар Симоновски

Наставак необјављеног рата против Савезне Републике Југославије

СЕЈАЊЕ ХАОСА И ПОДМЕТАЊЕ ЛАЖНИХ ВРЕДНОСТИ

Ален Далс у документу „Доктрина америчке борбе против Истока“ у потпуности је разоткрио, како наш народ каже: „до коске оголио“ темеље спољне политике САД, и то не тренутне, већ дугорочне, до уништења Истока, или сопственог

ПИШУ: генерал-пуковник у пензији Миодраг СИМИЋ и генерал-потпуковник у пензији Стаменко НИКОЛИЋ

У досадашњој историји развоја друштва, научници, политичари, војсковође, филозофи и други, свако на свој начин, дефинисали су појам рата. Све то је одраз времена у коме је појам третиран. На став о рату битан утицај имају друштвени односи тога времена и достигнути степен техничко-технолошког развоја и његов утицај на наоружање и војну опрему.

За потпуније разумевање петооктобарских догађаја не може се рат разматрати само као голи облик оружаног насиља. Он није сам себи циљ. То је само један сегмент, једна карика у дугом ланцу комплексних друштвених дешавања и у дугом, непрекидном временском трајању.

Неки садржаји претходе оружаном сукобу и настављају се и после тога. Данас се често говори о хладном, економском, психолошко пропагандном, обавештајном и другим ратовима. То управо говори да се рат не може свести само на оружану борбу, већ се он води у свим сферама друштвеног живота и у неограниченом временском трајању.

Ратови нису само борба оружјем

У том смислу за разматрање суштине петооктобарских догађаја приклонили смо се дефиницији рата, у којој се каже: „Рат је, комплексни и интензивни друштвени сукоб, проузрокован класним, економским и политичким противречностима, којим се уз примену масовне оружане борбе, тежи остварењу економских и политичких циљева одређених класа, држава и народа. Основни садржај рата чини оружана борба, али се рат не своди само на њу, јер укључује у себе и друге облике борбе (политичке, економске, моралне, психолошке и друге), који се међусобно прожимају и који га чине свеобухватним друштвеним сукобом“.

„Ако се посматрају односи у Првобитној заједници, долази се до закључка да је у њој било сукоба између родова и племена, који немају елементе рата. Имала су нека слична обележја рата, али им је суштина битно различита.“

Ти сукоби не избијају из друштвених противречности, већ из зависности људи од природе, из потребе за пределима у којима се може наћи храна или због крвне

бљеника експлоатисати, а не убити - класа робова, односно експлоатисаних.

Поробљавање народа и експлоатација богатстава

То су зачеци првог облика класног друштва-робовласничког, класа робовласника (експлоататора) и класа робова (експлоатисаних). Карактер сукоба из првобитне заједнице се мења из преживљавања - голог опстанка, прераста у сукоб за експлоатацију туђег рада и власништво над другима. Даљи развој робовласничког друштва, доводи до првих облика стварања државе а ова до стварања неке организације људи за вођење оружаног сукоба са непријатељем или за гушење побуне робова. Тако настаје војска коју организује, опрема, плаћа и употребљава држава - робовласничка за реализацију својих државних, у суштини класних интереса.

Упоређо са развојем друштва и друштвених односа долази и до револуционарних достигнућа у техничко-техноло-

Ракетни систем „патриот“

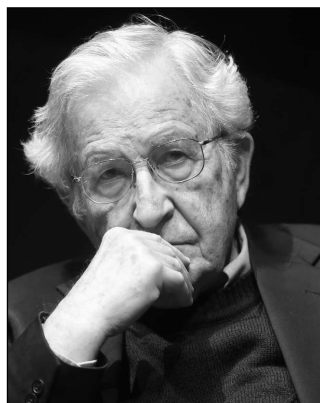
освете. У тим сукобима нема специјализоване издвојене организације за вођење рата односно оружане борбе. Сваки члан рода или племена је ратник. У том друштву циљ борбе није присвајање туђег имовине, јер ње заправо и нема, нити прибављање радне снаге, јер она није способна да оствари вишак вредности. Ратник који у том сукобу победи, не доводи побеђеног у положај заробљеног већ се, заробљени убијају или примају у свој род или племе као равноправни чланови“.

На врхунцу развоја првобитне заједнице долази до стварања вишак вредности у најпростијем облику с једне и појединача који тај вишак вредности присвајају, иако је он резултат туђег рада с друге стране. Та чињеница или сазнање да је човек способан да ствара вишак вредности условљава заинтересованост за човека - роба. На другој страни код човека се јавља похлепа за богатствима која нису плод сопственог, већ туђег рада. Стварају се основне претпоставке - клице новог класног друштва. Те клице су: (1) способност човека да својим радом створи вишак вредности; (2) исти тај човек који туђи вишак вредности присваја за себе - класа експлоататора, која касније прераста у владајућу класу и (3) сазнање да је већа корист заро-

шом развоју. То погодује развоју модерног наоружања, које владајућа класа масовно употребљава за поробљавање других држава и народа и експлоатацију њихових људских и материјалних ресурса.

Други светски рат по броју учесника, људским губицима и патњама, материјалним разарањима и употреби до тада најсавременијег наоружања, представља врхунац у историји ратовања. У њему први је пут употребљено до тада непознато оружје за масовно уништење - атомска бомба. При самом крају рата, када је Јапан већ био пред капитулацијом, Америка са две атомске бомбе на два града (Хирошима и Нагасаки) напала је грађане Јапана. Изговор Америке је био да се Јапан присили на капитулацију (која је већ била извесна и без тога). Стварни циљ употребе атомских бомби је био: да се сагледају могућности новог оружја у реалним условима, задовоље апетити приватног војноиндустријског комплекса, а посебно покаже свим садашњим и будућим противницима шта их чека ако се супроставе или угрозе америчке интересе било где у свету.

Последица употребе атомских бомби је нестанак, за само неколико минута целих градова са лица земље, преко стотина хи-

Ален Далс
(лево)
и Ноам Чомски

љада погинулих жена, деце, старих и младих невиних људи. Појава и употреба оваквог оружја и страхоте његове разорне моћи доводе до трке у наоружавању, настанку хладног рата и тежњи многих држава да дођу у посед таквог оружја јер у њему виде једини излаз за очување независности, суверенитета, безбедности и слободе својих народа. Настају два међусобно супростављена блока НАТО са САД на челу и Варшавски уговор са Совјетским савезом на челу.

Циљеви спољне политике САД

Основе своје политике Америка је поставила методом свог настанка. Таква политика се наставља све до данашњих дана уз усавршавање метода наступа примерен достигнутом степену развоја науке у свим сегментима друштва.

Амерички редитељ, Мајкл Мур, између осталог, каже: „Америка почива на геноциду и леђима робова. Ми смо земља чије вође санкционишу насиље, а у исто време спроводимо насилне акте да би достигле често неморалан циљ. Ми изводимо инвазије на земље које нас нису напаале. Ми тренутно користимо беспилотне летелице у неколико земаља, често убијајући цивиле... поклали смо 600.000 једни друге у грађанском рату. Ми смо припитомили дивљи запад револвером и силујемо и тучемо наше жене без милости и у запањујућем броју - на свака три сата једна жена бива убијена у САД, на свака три минута је силована, а сваких петнаесет секунди је пребијена. Објашњавајући узрок повећаног насиља, Мур наставља: сиромаштво, страх, расизам и друштво у коме влада егзистички принцип - ја сам себи најважнији, узроци су учесталијег насиља код Американаца.“

КАКО ДО КЊИГЕ

Књига „Истина и заблуде о петом октобру 2000. Године“, чије делове објављујемо у овом и наредним бројевима „Војног ветерана“ може се набавити путем телефона: Миодраг Симић, телефон – 063/836-3139; Стаменко Николић, телефон – 065/310-3948 и Предраг Ђурић – телефон – 061/183-9919.

Односи САД и других земаља су стари колико и историја Америке. Може се сматрати да Други светски рат представља прекретницу у њеном развоју. Оне су и пре Другог светског рата биле на првом месту међу индустријски развијеним земљама. Учествовале су у сламању фашизма, али се рат није водио на територији САД. Док су савезници трпели страхоте рата у Америци се производња увећавала за неколико пута. Она постаје доминантна сила у свету. Ако желите да разумете Америку, каже Чомски, то можете најбоље видети из извештаја који је Кенан написао за Џејт Департамент 1948. године, где између осталог, каже: „Ми имамо 50 одсто светског богатства а само 6,3 одсто становништва... у таквој ситуацији не можемо избећи завист и презир других. Наш највећи задатак у наредном периоду је да осмислимо облик односа који ће нам омогућити да задржимо ову несразмерну позицију... да би смо то остварили, морамо се ослободити свих сентименталности и сањарења и сву пажњу усредсредити на непосредне циљеве Америке. Требало би престати расправљати о нејасним и нестварним циљевима попут људских права, побољшање животног стандарда и демократије. Ускоро ћемо морати наступити непосредно с позиције силе. Стога, што нам такве идеалистичке пароле мање сметају то боље“ (Ноам Чомски: „Шта то у ствари хоће Америка“).

Придобиање људи милом или силом

Људи који су планирали и постављали основе спољне политике Америке били су потпуно свесни да ће Америка после рата изгубити у светску силу. Због тога су још током рата, а посебно по његовом завршетку пажљиво радили на кројењу карте будућег света. Они су главну опасност видели у нарастању комунистичких идеја у свету а посебно у Совјетском Савезу, као њиховом творцу и релизатору. Комунисти наводно одбијају да врше своју услужну делатност, односно надопуњавање индустријализованих привреда запада. О спољној политици САД у будућности се каже: „Ми морамо имати аутоматске гаранције које обезбеђују да чак и некомунистички, те номинално пријатељски режим Русије не располаже убудуће никаквом војном моћи, у економским односима да силно зависи од спољњег света, да нема озбиљну власт над главним националним мањинама, те да не успостави никада више ништа налик на гвоздену завесу. У случају да такав режим успоставља неприја-

тељство према комунистима а пријатељство према нама, морамо се побринути да ови услови и поред тога буду наметнути. Али, морамо ако не милом онда силом да их придобијемо ради заштите наших интереса“ (Ноам Чомски: „Шта то у ствари хоће Америка“).

Све ово потпуније је разрадио Ален Далс у својој Директиви америчким службама безбедности, под насловом Доктрина борбе против Истока, где дословно каже: „Рат је завршен, полако ћемо све изградити и ми ћемо дати све што имамо, сво злато, сву материјалну моћ на магарчење и залуђивање људи. Човечији мозак, свест људи склони су променама. Посејемо ли тамо хаос, ми ћемо неприметно да им подметнемо лажне вредности и приморамо их да те вредности и прихвате. Како?

Ми ћемо наћи истомишљенике, своје савезнике и помоћнике у њиховој домовини. Мало по мало ми ћемо одиграти грандиозну по свом обиму погубију свих православних словена, и коначно, неповратно ћемо угасити њихову националну свест. Литература, биоскопи и позоришта ће прослављати најнижа људска осећања.

Уништавање основа народне моралности

Ми ћемо на сваки начин подржавати оне који буду усађивали у човеков разум култ секса, насиља, садизма и издаје - једном речју сваке неморалности.

У управљању државом, ми ћемо изазвати хаос и неред. Неприметно но активно и постојано, помагаћемо деспотизам чиновника, корупцију и неприципијелност. Честитост и праведност биће исмејавани, ни коме неће бити нужни и биће сматрани остатком прошлости. Грубости и наглост, лаж и обмана, пијанство и наркоманија, издајство и шовинизам и непријатељство према народима - све ћемо то култивисати у свест људи.

И мали број, веома мали број људи ће схватити о чему се ради. Али такве људе ћемо ставити у беспомоћни положај, исмејавати се са њима, оклеветати их и прогласити их отпадницима друштва. Ми ћемо рушити духовне вредности, вулгаризовати и уништавати основе народне моралности. На такав начин ћемо расклимати поколење за поколењем, ловићемо људе у детињству у младалачком добу. Увек ћемо главну ставку да бацамо на омладину, деморалисати, развлашћивати и обесчашћивати је. Ето тако ћемо ми то да урадимо“ написао је Ален Далс, директор ЦИА (1953.-1961) у књизи „Доктрина америчке борбе против Истока“.

Ален Далс у документу „Доктрина америчке борбе против Истока“ у потпуности је разоткрио, како наш народ каже: „до коске оголио“ темеље спољне политике САД, и то не тренутно, већ дугорочно, до уништења Истока, или сопственог. Ту се види сва суптилност и лицемерје такве политике. Најтеже последице такве политике осећају многе мале и средње развијене земље у свету. То у крајњем ништа добро неће донети човечанству већ напротив доћи ће до директног сукоба и обрачуна великих, а њихови нуклеарни потенцијали неће само довести до њиховог самоуништења и достизања циља „владара из сенке - златна милијарда“, већ ће читаво човечанство вратити у првобитну заједницу.

У Нишу је 1. новембра 1908. године установљена прва станица Голубије поште, која се налазила у Медошевцу. Станица је била недалеко од артиљеријске касарне, па је Михаило са друговима често ишао да гледа голубове-писмоноше „прве српске ваздухопловце“.

Занимљива је и прича о настанку српске голубије поште. Михаило Петровић је детаље о томе чуо од особља Прве станице голубије поште у Нишу, где је често навраћао. Као и многе ваздухопловне теме, и расправе о голубовима писмоношама и увођењу голубије поште, почеле су у Србији на страницама „Ратника“, који је објавио, марта 1894. године, чланак „Путнички голубови“. Неколико година касније, у „Ратнику“ из јануара 1901. године капетан српске војске Доб. Р. Лазаревић аписао је чланак „Пројекат за устројство голубијих станица“. То показује да је све што се појављивало у савременој Европи наилазило и на брзи одјек или примену у Краљевини Србији, тако да ни појава голубова писмоноша није била изузетак. Увидевши да у то доба, почетком XX века, системи војних голубијих станица и мреже утврђених линија голубије поште постоје у Русији, Немачкој, Швајцарској, Италији, Француској и другим земљама, и у Србији се појављују захтеви да и она добије такав савремени систем преноса поште.

Установљење голубије поште

Уосталом, да је таква намера била озбиљна сведочи и чињеница да је капетан Коста Милетић упућен на школовање у Русију, и да је током школовања у руским ваздухопловним центрима обучен и практично оспособљен за рад са голубовима писмоношама. Капетан Милетић је по

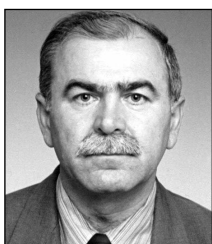
повратку са усавршавања поднео извештаје и предлоге за организацију ваздухопловства Србије, укључујући одговарајући елаборат намењен уређењу и стварању Голубије поште, са прорачунима колико је људи и средстава потребно и колико то кошта. Први предлог пројекта правила голубије поште урађен је 1902-1903. године. Потом је такав предлог урађен 1905. године, и опет одложен. Иако је доласком младог, инвентивног и образованог кадра у врх војнотехничког руководства српске војске, убрзан рад на модернизацији, догађаји током анексионе кризе 1908. године убрзали су читав процес и довели до реализације пројекта 57 правила голубије поште. Наиме, на паробродској станици у Обреновцу заплена је корпа са 17 голубова писмоноша, коју је носио аустријски шпијун. По налогу Министарства војног, Коста Милетић је прегледао плен и утврдио да су птице из аустроугарских војних голубијих станица Петроварадин, Коморан и Пешта. Министар војни, генерал Степа Степановић, одмах је наредио Милетићу да штампа раније израђена „Правила голубије поште“, која су била затурена у архиви, и да одмах приступи остварењу програма о установљавању голубије станице у Нишу.

Октобра 1908. године, пошто је одобрен одговарајући кредит, капетан Коста Милетић је у селу Медошевац крај Ниша, од заплених аустроугарских голубова писмоноша организовао „Прву српску станицу голубије поште“. За команданта Прве станице голубије поште постављен је инже-

Прича о првом пилоту Србије
нареднику михајлу петровићу

СУСРЕТ СА ВАЗДУХОПЛОВСТВОМ У НИШУ

Током петогодишњег службовања у Нишу, Михаило Петровић је био сведок више судбоносних догађаја у развоју српског војног ваздухопловства, који су се одиграли пред његовим очима.

ПИШЕ:
**Златомир
Грујић,**
пуковник у
пензији

Михаило Петровић, као и многи официри и подофицири у гарнизону Ниш слушали су приче, а и сами о томе разговарали, о плановима да се у том граду подигне ваздухопловни центар, где ће поред голубова писмоноша бити и станица за балоне и ваздушне лађе. Те приче су плениле пажњу јер су вести о ваздухопловним подвизима и достигнућима у Европи и свету стизале и до Србије и Ниша. А знали су – све што се тамо догађа, кад-тад, доћиће и код нас. Те приче нису биле далеко од истине.

Увођење балонских јединица

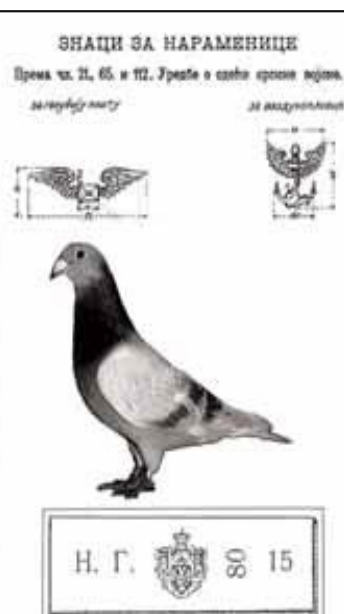
Истовремено са формирањем првих „ваздухопловних“ јединица у Србији – станица голубије поште, убрзано се радило и на увођењу балонских јединица. Основа планова и укупног рада на увођењу ваздушних балона били су пројекти које је Коста Милетић сачинио по повратку са школовања у Русији 1902. године. Ти пројекти, завршени 1903. године остали су по страни, по њима је падала прашина, иако је било покушаја да се реализују 1905. године, у оквиру програма модернизације српске војске.

У међувремену водила се расправа о том стратешком питању даљег развоја и модернизације. С тим у вези је војни пи-

њеријски поручник Лазар Костић. Нишка голубија станица почела је рад 1. новембра 1908. године, завршавањем голубарника, гајењем и вежбањем голубова, набавком опреме и обуком особља. Убрзо је станица попуњена и опремљена, па је могла да се укључи у мирнодопска и ратна дејства војске Краљевине Србије. Друга станица голубијепоште формирана је следеће године у Пироту. Приликом реорганизације и стварања Ваздухопловне команде крајем 1912. године, у њеној формацији уз Балонску чету, Водоничну централу и Аеропланску ескадру, била је и Голубија пошта.

Корпа у којој су се чували голубови
писмоноше

сац, пуковник Боровој Нешић, у јануарском броју „Ратника“ из 1904. године, у чланку „Неколико речи о примени аеростата код војске а посебице код нас“, написао:

„...Стање у коме се сада налази аеростатско питање је доста повољно. Његова ратна примена у већини операција је већ у ратовима огледана. С те стране је употреба аеростата обезбеђена, те се аеростатске команде уводе и код малих држава, које не могу да троше грдне суме на унапређење аеростата, него радије примају све што је радом и опитима код великих усавршено, опробано и уведено. У ред тих држава долази и Србија, па би према томе и она требало да се користи овим повољним ратним средством...“. На крају текста, аутор закључује: „Наша је жеља да за ову корисну новину, која је у примени код свију већих европских држава, заинтересујемо и надлежне факторе, и да би се о њој почело мислити и покушала њена примена и код нас. Примена пак аеростата код нас не би била везана за велике трошкове. По рачуну који је поднео својој команди наш први аеронаут, инжењеријски капетан Коста Милетић, прво основно уређење аеростатске команде код нас не би стало српску државу више од осамдесет хиљада (80.000) динара...“

Умни људи који су правилно уочили значај развоја ваздухопловства и потребу његовог увођења у српску војску јасно су изнели стратегију тога процеса, али чекао се моменат да се она реализује.

Истовремено стручњаци у Инжењеријско-техничком одељењу Главног Генералштаба, где се налазио и Коста Милетић, предлагали су да „...треба устројити ваздухопловну команду која би имала потребну одељену за сваку вишу самосталну команду...“ Према том програму, осим осталог, требало је устројити: Ваздухопловну команду (са три балонска одељења), и Голубију пошту. За потребе Ваздухопловне команде, начелно је одобрена и сума од 70.000 тадашњих динара, која није реализована. Тек касније, када су државне и унутрашње политичке прилике, колико-толико биле сређене и када је Аустро-Угарска запретила анексијом Босне и Херцеговине, поново су на светлост дана изашли амбициозни, реални и напредне потребни програми инжењеријско-техничког одељења. Тада су извађени из архиве прашњави и пожутели елаборати, међу којима, готово заборављени извештаји, предлози и пројекти за организацију ваздухопловства. Тако је 1908. године разрађен програм и одлучено је да се купи балонски материјал и водонична централа: два балона, једна „гасна кола“ (за 20 боца), 100 резервних боца за гас, једна водонична централа, као и други потребни материјал.

Медошевац - центар нових остварења

Балонски материјал, претежно је поручен у Немачкој, код фирме „Ридингер“ из Аугзбурга. Примили су га испред Српске владе, Коста Милетић и Милан Ј. Туцаковић. Приликом преузимања балона извршено је по једно пробно подизање везаним, тзв. „Дражен-балоном“, у кругу фабрике, а сферним, са српском заставом, обављен је лет изнад Аугзбурга и Минхена. Српски редставници, били су потпуно задовољни обављеним пробама и прегле-

Сферни балон српске војске који је добио име „Србија“ и први носио српска обележја, приликом лета у кругу фабрике у Немачкој.

дом примљеног материјала, Запажајући да је био бољи од тадашњег руског и француског.

Транспорт са балонима и опремом, изузев водоничне централе и друге опреме, а што је набављено код произвођача у другим земљама, стигао је на београдску железничку станицу 17. маја 1909. године. Балони и опрема смештени су у магацине Министарства војног, Војне академије као и у другим расположивим складиштима. Од одлуке да се поменути материјал набави, 1908. године, до испоруке првог балона 1909. године, потом „возова“ за ношење компримованог водоника - „гасних кола“, чекрка, добијеног из Петрограда, до испоруке опреме и уређаја за коначно опремање водоничне централе, обликована је техничка и организациона основа, на којој је развијено модерно српско војно ваздухопловство.

Сферни балон српске војске који је добио име „Србија“ и први носио српска обележја, приликом лета у кругу фабрике у Немачкој. Поводом доласка балона у српску престоницу, 17. маја 1909. године, београдска „Правда“, осим што бележи приспеће ваздухопловне опреме, приговара и пребацује што претходно није подигнута фабрика водоника којим ће се балони пунити. Тако су балони по набавци, пробним летовима и допреми у Србију, доживели тужно ишчекивање употребе и примене. Сетно су, готово заборављени, чамили у шупама идворишту Министарства војног и Академије, одакле су пребачени прво у „Топовске шупе“ (касније Аутокоманда у Београду), а потом у Ниш, ради формирања центра и базе српског ваздухопловства.

Убрзо по набавци балона за српску војску, у пролеће 1909. године, у Медошевцу су почели радови на изградњи објекта за Водоничну централу и смештај балонске чете српске војске.

Ниш је постао чувен по плановима да се ту, у Медошевцу, подигне центар за ваздухопловно-техничке трупе, где би поред војно-голубије поште, била балонска чета и водонична централа. Зато је Михаило сво слободно време проводио на том месту, које су звали „аеродром“.

Вести о успеху првих авијатичара из европских метропола допирале су као вихор и до мале државе Србије и града Ниша, важног гарнизона близу турске границе, где је живео Михаило. Са великим интересовањем и пажњом пратио је Михаило разне ваздухопловне утакмице, па и надметање за прелет канала Ла Манш авионом. Вест да је човек прелетео море између Европе и Енглеске, одушевила га је и још више код њега учврстила жељу да и он једног дана постане авијатичар.

Прва степеница до освајања космоса

Откуда толико интересовање за подвиге ваздухопловаца и авијатичара није потребно посебно објашњавати – то су биле такве новине, равне чудима, које су заокупљале пажњу целог света, па и становника мале Србије, посебно њене омладине, а све то је стизало и као сензација препричавано и у граду Нишу, близи границе са Отоманском империјом. Прелет канала Ла Манш између Француске и Велике Британије био је, у доба почетака ере авијације и освајања атмосфере, само прва степеница ка освајању космоса, те је с правом тај подвиг у равни са првим летом човека на Месец шест деценија касније.

Најава прелета Ла Манша за награду од 1000 фунти, односно 25.000 франака, привукла је пажњу читаве Европе и света. И у Србији се о томе наведено причало. Са нестрпљењем се очекивао исход надметања двојице пилота - богатог авантуристе Ибера Латама и самоградитеља, пилота и свестраног пасионираног ваздухопловца Луја Блериоа.

Та авантура која је трајала нешто мало преко пола сата значила је преткретницу и стварно рађање авијације, која је до тада, 25. јула 1909. године, била нешто између фанатизма пасионираних заљубљеника у летење машинама тежим од ваздуха и циркуске атракције и забаве доконих или богатих људи.

Латам је био екстравагантни богаташ који је тај нови изазов - летење схватио као авантуру, пре свега, и није жалио новац. Он је од браће Рајт, од којих је и научио да лети, купио два авиона. У првом покушају да прелети Ла Манш услед квара морао је да слети, па је забележено да је он први човек који је авионом слетео на воду. Погинуо је 1912. године у сафарију у Африци. С друге стране Луј Блерио обележио је развој авијације и као конструктор, и наставник летења и фабрикант авиона. Авиони његове конструкције били су у знатној мери, поред Фарманових и других, заступљени у авијацији све до Првог светског рата, а и у току рата. До Првог светског рата произведено је 800 стотина Блериових авиона, а и Србија је имала два примерка.

Реална садашњег времена

ШТА МОЖЕ СПРЕЧИТИ ПРИЛИВ МИГРАНАТА

Експерти УНХЦР-а процењују да је избегличка криза какву сада видимо у Европи тек врх леденог брега

Избеглице преплавиле Европу (Фото Бема/AP Photo/Хади Мизбан)

Када председник Србије Томислав Николић са египатским колегом Абделом Фатахом ел Сисијем скоро цео саста-
нак проведе разговарајући о проблему из-
беглица, јасно је да су ствари изашле из
нормале. Европски комесар Јоханес Хан
прошле је седмице у Београду изнео шо-
кантну процену да више од милион сириј-
ских избеглица из Либана само што није
кренуло ка Европи, док су процене УН-
ХЦР-а да у читавом блискоисточном реги-
ону има најмање четири милиона невољ-
ника који су остали без домова и игде иче-
га. Шеф бироа УНХЦР-а за Блиски исток и
северну Африку Амин Авад поручује из
Женева да је ово „само врх леденог бре-
га“: из Сирије ће наставити да беже, а
предстојећа ирачка офанзива на Мосул,
који је сада у рукама Исламске државе,
раселиће бар пола милиона Ирачана.

Србија има мало или нимало начина да
утиче на број људи који се појављују на
њеним границама. Глобални проблем зах-
тева глобални одговор, али шта уопште
може да се учини како би био заустављен
масовни прилив миграната?

Наравно, не осећају све земље на исти
начин овај проблем, а наша је невоља што
се налазимо на главној рути проласка из-
беглица из ратом уништених земаља. Аме-
рички амбасадор Мајкл Кирби пово-
дом Параде поноса рече да Србија треба

да се односи и према хомосексуалцима
исто тако добро као што се понела према
избеглицима. То има смисла – иако би
смисла имало и питање зашто се многе
западне земље не понашају према избе-
глицима тако добро као према хомосексу-
алцима.

Тек, чини се да милионе непожељних
миграната са оне стране оградe за сада
држи само добра воља Турске, али и то
има свој рок трајања. Неке земље ЕУ, по-
пут Мађарске и Хрватске, троше труд и
траће репутацију да спрече мигранте да
уђу на врата, да би им Брисел и Ангела
Меркел те исте избеглице вратили кроз
прозор, односно преко механизма обавез-
них квота. Србија има сличан проблем,
прослеђује мигранте даље у ЕУ, али стра-
хује да нам их Ангела Меркел не врати
преко споразума о реадмисији. И друге зе-
мље Балкана имају разлога за забрину-
тост.

Комесар Хан је умирио нашу јавност ре-
чима како Србији не прети опасност од ре-
адмисије десетина хиљада миграната,
али није понудио никакво решење за 1,1
милион људи из Либана који чекају сигнал
да нахуру преко Коридора 10. Једино је
рекао да се то може спречити бољим УН
финансирањем либанских избегличких
кампова, али је опет нејасно зашто то није
укинуто благовремено, пре него што су

због избеглица односи у Европи дошли на
ивицу пуцања.

Дугорочније решење могуће је у њујор-
шком сусрету двојице најмоћнијих људи
планете, Владимира Путина и Барака
Обама, иако су Американци, а у мањој ме-
ри и Руси, оптуживани да су својим акци-
јама у региону испровоцирали ескалацију
мигрантске кризе.

Шта ће спречити два или два и по мили-
она избеглица које се сада налазе у Тур-
ској да препливају или гуменим чамцем
прећу тих пет километара које деле грчко
острво Кос од турске обале? Када то учи-
не, већ су се нашли у ЕУ и од тог тренутка
их штите европски закони, док ће Атина
учинити све да их што пре лиферије са
своје територије. Да ли ће се они заиста
отиснути преко мора, можда и најмање за-
виси од високих медитеранских таласа у
ово доба године, што би, по неким, тре-
бало да их задржи даље од Европе бар до
пролећа.

Много важније и од таласа и од конти-
ненталне климе јесте то да ли ће ЕУ, која
је и највише погођена кризом, обезбедити
довољно средстава за милионе несрећ-
них људи, који живе у камповима са много
више становника него на пример у Крагу-
јевцу. Ради се о огромним сумама, па је та-
ко Турска већ од ЕУ добила милијарду евра,
али то свакако неће бити довољно. Да
ли треба подсећати да садашња ситуаци-
ја веома иде на руку турској и другим реги-
оналним мафијама, које сада добро живе
од бизниса са мигрантима? Да би се при-
лив миграната колико-толико смањено,
треба обуздати и тај криминални фактор,
о коме се веома мало говори у јавности.

Европа мора да процени да ли ће ради-
је финансирати избеглице у местима њи-
ховог тренутног боравка – све до стицања
услова да се они врате својим домовима,
који морају бити још и обновљени – или ће
прошлонедељна тешка свађа у Бриселу
поводом мигрантских квота бити само дру-
гарско ћаскање у поређењу са сукобима
који могу да уследе.

Финансирање кампова свакако је при-
времена мера, док се не реши главни про-
блем: Исламска држава и њена зверства
на заузетим територијама. А ту је пресу-
дан фактор најављени рат против ИД, у
који треба да буду укључене све велике
силе. Тако је Француска прекрјуче већ из-
вела прве ваздушне нападе на ИД, а Ве-
лика Британија најављује своје акције.
Американци већ недељама то чине, али
без опипљивих резултата, док би могуће
учешће Москве могло да буде пресудно.

Међутим, да би се све коцкице склопи-
ле, неопходно је решити још много непо-
знаница, а међу најважнијима су судбина
сиријског председника Башара ел Асада и
најављена могућност легализовања де
факто већ постојеће курдске државе. А све
би, заправо, било много лакше да Запад
пре више од четири године није одлучио
да руши Асада, а пре тога уводи демокра-
тију у Ираку. Уместо прижељкиваних де-
мократских промена – сада имамо Ислам-
ску државу, а уместо цивилног друштва на
Блиском истоку – избегличке кампове у
Европи.

Бојан Билбија
Извор: Политика

Историјске паралеле

КОЛИКО ЈЕ НЕМЦИМА
ТЕШКО ДА ПРИЗНАЈУ
ГЕНОЦИД

„Зидојче цајтунг” истиче да, за разлику од Немачке, у БиХ и Србији нема економског чуда које би ублажило ратна сећања и олакшало помирење

Ако иједан народ зна колико је тешко суочити се с тим да је у његово име почињен стравичан злочин, то су онда Немци. Сенка холокауста и данас утиче како на високу политику, тако и на свакодневне приче „обичних” Немаца. Међутим, док су геноцид над Јеврејима суштински признали тек две и по деценије после крај Другог светског рата, то се није догодило са геноцидом који су немачке колонијалне снаге починиле над племенима Нама и Хереро убивши између 1904. и 1908. око 85.000 људи у тадашњој Јужнозападној Африци, а данашњој Намибији.

Више од једног века требало је да прође да би званични Берлин тек прошлог петка предложио да се масакр које су немачке трупе починиле убудуће назива геноцидом. Али, у разговору за „Политику” Кристијан Коп, активиста невладине организације „Берлин постколонијал” која се бори за признање овог геноцида, указује да саопштење немачке владе указује да они говоре о признању геноцида у Намибији а не над племенима Нама и Хереро.

„Колико год сам срећан да напокон немачка влада жели да призна овај геноцид, не могу да не приметим да изгледа влада покушава да све то реши на државном нивоу са Владом Намибије, а да се у преговорима заобилазе чланови племена Нама и Хереро, која су у том злочину скоро истребљена”, истиче Коп и објашњава да су ова два племена живела на северу данашње Намибије те да су

после геноцида борбу против колонијалне власти преузела племена са југа која и данас владају. „Проблем је што племена Нама и Хереро садашњу власт у Намибији не виде као борце против геноцида, већ као учеснике у том геноциду. Штавише, сва помоћ коју је дала Немачка отишла је племенима на југу, а не породицама жртава.”

Организација, коју Коп представља, тражи не само признање овог првог геноцида у 20. веку већ и извињење немачких званичника, као и повратак свих посмртних остатака жртава. Овај последњи захтев чини се најосетљивији будући да су током рата у Намибији немачке снаге, на захтев немачких стручњака који су се бавили питањима усавршавања расе, прикупили и послали у Берлин лобање и друге делове тела неколико хиљада побијених људи из племена Нама и Хереро. Неки од ових људских остатака су коришћени у експериментима, док је већина продана колекционарима широм Европе.

Овај злочин, међутим, Немци нису желели тако лако да признају. Пре 11 година немачка влада је признала и извинила се за те „догађаје”, али тек сад се помиње и реч геноцид. Први високи званичник који је то поменуо јесте председник немачког парламента Бундестага Норберт Ламерт у ауторском чланку у недељнику „Цајт” у којем је рекао да би „користећи данашње стандарде међународног права, гушење револта племена Хереро био геноцид”.

„Било је десетине хиљада Хереро и Нама жртава, не само кроз борбу већ и због болести и циљаних убистава у којима су људи остављени да умру од глади и жеђи. Други су умрли и концентрационим логорима или од рада као робови... Морамо се суочити с историјом и одговорношћу, баш као што се и Влада Турске суочава с одговорношћу за геноцид над Јерменима”, истакао је Ламерт.

Међутим, у немачкој влади нису баш сви сагласни око геноцида над Јерменима па се шеф дипломатије Франк Валтер Штајнмајер успротивио да се тај злочин назове геноцидом, страхујући да би то умањило страхоте холокауста у којем је нацистичка Немачка убила шест милиона Јевреја.

„Бивше колонијалне силе се држе међу собом. Биће интересно видети како ће реаговати Велика Британија, Француска или Белгија, ако Немачка одлучи да обештети породице жртава геноцида у Намибији”, каже Коп и додаје да је и за саму Немачку било врло тешко да прихвати и одговорност за холокауст, а камоли за геноцид у Намибији. „После Првог светског рата Немачка је грцала у дуговима плаћајући ратне одштете, и то је створило огроман отпор према признавању злочина, што је допринело да на власт зарад освете дођу нацисти. После Другог светског рата је, међутим, Немачка добила много новца за економски опоравак, али упркос и томе првих 20 година се није много говорило о злочинима.”

Овај активиста истиче да се о злочинима почињеним у име Немаца почело да говори тек после генерацијске револуције 1968. када деца више нису желела да ћуте о злочинима својих родитеља.

„Тек тада је почело суочавање са прошлошћу, док су дотле многи бивши нацисти и даље били на важним местима у државним структурама и никад нису осуђени за злочине”, истиче наш саговорник.

Иако Берлин није учествовао у креирању за Србију и Републику Српску спорног предлога резолуције Савета безбедности УН о геноциду у Сребреници, немачки званичници увек инсистирају на признавању овог злочина и позивају Србе да покажу саосећање са жртвама како би се брзо ишло ка помирењу народа. Међутим, коментаторка „Зидојче цајтунга” Надија Пантел критикује нестрпљивост Европе да убрза процес помирења у бившој Југославији.

„Има нешто арогантно са том нестрпљивошћу, нарочито оне која долази из Немачке, којој су биле неопходне деценије да прекине ћутање о злочинима у Другом светском рату. У Србији и Босни и Херцеговини нема економског чуда да ублажи ратна сећања”, указује коментаторка минхенског дневника и истиче је у зависности од региона незапосленост између 20 и 60 одсто, просечне месечне плате су до 400 евра, а ко год је млад покушава да емигрира.

Она указује да је Дејтонски споразум донео мир, али и цементирао етничке идентитете.

„Питање да ли је неко Србин, Бошњак или Хрват одређује не само прошлост већ и свакодневницу у школама или државним агенцијама. У тој клими, мртви нису само за жаљење, већ постају и политички болна тачка.”

Да таква болна тачка постоји и у Немачкој најбоље сведочи више од века стар геноцид у Намибији.

Ненад Радичевић
ИЗБОР: Политика

Немачке колонијалне снаге и урођеници у Намибији

Надметање великих сила КИНЕСКЕ РАКЕТЕ И ДАЉЕ ТАЈНА ЗА ЗАПАД

Величанствена парада у Пекингу – по држању кинеских војника, увежбаности и новитетима војне технике

ПИШЕ: Мирослав Лазански

Америка више нема војну супериорност у водама западног Пацифика. Овим простором од сада влада Кина. То је показала војна парада у Пекингу поводом 70 година од победе и завршетка Другог светског рата. Манифестација је била заиста величанствена – и по војничком држању кинеских војника и по новитетима војне технике. Кинези су показали савршену увежбаност парадних ешалона, сјајну синхронизацију војничког поздрава и ставили све западне аналитичаре пред велике дилеме око ракетних програма Пекина.

Наиме, у делу параде који је све војне посматраче највише и занимао прошле су кинеске ракете интерконтиненталног, по-

тални пројектили ДФ-5Б, па подморничке тактичке ракете ЈЈ које испуштају нуклеарне подморнице класе „хан“.

Ракетни ешалон параде у Пекингу показао је сву разноврсност кинеског наоружања на тактичком и стратегијском нивоу. Ракете са кинеским нуклеарним бојевим главама могу сада да досегну било који циљ на простору САД, било лансирањем са копна, било из нуклеарних подморница. Ешалон ПВО био је представљен од самоходних топова 35 и 37 мм, до ракета ХЦ-9, кинеска верзија С-300, „тор“, па до ХЦ-6 и ХЦ-12 (на лансеру по две ракете). Прошла је и кинеска модернизована верзија старог француског „кротала“.

Кинески тенкови на паради показали су западни дизајн, нешто између немачког „леопарда“ и америчког „абрамса“. Имају у основи упресован активно-реактивни оклоп. Борбена возила пешадије су амфибијских способности и са топовима калибра већим од 76 мм, десантна возила падобранаца врло су модерна, самохотке од 155 мм више личе на америчке него на руску самохотку МСТА. Борбена возила, точкаши 8Х8 први пут представљени имају топ од 100 или од 105 мм.

Радари на камионима били су сви тродимензионални, неки од радара и са фазираним решетком, што је технолошки врх. Кинези су први пут показали и своју верзију америчких беспилотних летелица, „глобал хока“ и наоружаног „предатора“. Лепе и јефтине копије. Пролетела су и два типа „авакса“, један класични са радарским тањиром на крову авиона, што је руска или америчка шема, и други са електронском гредом на крову, што је шведска шема, а 1990. године требало је да буде решење и за Југословенско ратно ваздухопловство.

Борбени јуришни хеликоптери западног су дизајна, нешто између „апача“ и „тигра“, пролетели су и танкери који су горивом пунили најмодерније кинеске ловце. Први пут је јавности представљен и морнарички ловац-бомбардер Ј-15 са укуком за спуштање на носаче авиона. Кина тренутно има један оперативни способан носач авиона, „Љаонин“, иначе бивши совјетски носач авиона, а још један кинеског типа, вероватно нуклеарни, у изградњи је.

Збигњев Бжежински је још пре десет година изјавио да је Пацифик подручје будућег најбржег економског развоја и да му вероватно зато припадају и сви могући будући конфликти. Кинези су парадом у Пекингу показали да су поруку на време схватили.

објављено: 06.09.2015.

Ракетни ешалон параде у Пекингу показао је сву разноврсност кинеског наоружања на тактичком и стратегијском нивоу (Фото Ројтерс)

већаног средњег, средњег и кратког дometа како копненог, тако и морнаричког базирања. Проблем у разврставању и класификовању заправо је немогуће решити визуелним путем, посебно не преко ТВ слике.

Дакле, прошле су интерконтиненталне ракете ДФ-15Б, а кинеска војска има четири бригаде са ракетама ДФ-15, али кратког дometа, што значи да су на ту ракету додали нове степене да би је претворили у интерконтиненталну ДФ-15Б. Из тих ракета прошли су и први пут јавности представљени пројектили средњег дometа ДФ-16 (ЦСС-11), али није познато која кинеска јединица сада располаже тим ракетама, па онда ракете ДФ-21Д (ЦСС-5), односно пројектили суперсоничне брзине намењени и за ударе по великим површинским бродовима. У ракетном ешалону наступиле су први пут и ракете ДФ-26, ДФ-10А, интерконтиненталне ракете ДФ-31А (ЦСС-10, модел 2) и интерконтинен-

Косово и Метохија ЧУВАЊЕ, ЧЕГА

Пише: Ратко Дмитровић

Нема ту помоћи, стену која се закотрља низбрдо нико више не заустави. Америка, Немачка, Енглеска, Француска... отеле су од Србије, силом, ратом, Косово и Метохију (не заувек, ту немам ни најмању дилему) створиле другу албанску државу и само је питање времена кад ће то и такво Косово, након учлањења у разне међународне асоцијације, савезе, комитете, федерације... бити примљено у равноправно чланство Унеска. Пресудним утицајем Американаца, а како би другачије.

То, јасно, не значи да треба дићи руке, прекинути с настојањима да се овакав исход осујети. Хоће се рећи да политички врх Србије у исто - време баш сада, крајње добро осмишљено - треба да ради на стратегији коју ће применити у тренутку кад Тачи и братија добију чланску карту за Унеско. А добиће је.

Због чега је Приштини и Тирани (Рама је залегао чвршће од Тачија) толико важан Унеско? Шта то Албанци, хајде да се фокусирамо само на ове косовскометохијске, треба да заштите из сфере образовања, науке и културе а тиче се њихове прошлости? Који споменик имају -цамије, ваљда је јасно, не припадају овој причи - који стари град где су им столовали краљеви, цареви, владари, гроб макар једног њиховог националног суверена?

Све што на Косову и Метохији има вековну патину, чува у себи културу, траг нечијег постојања, просветитељства, државотворности, везано је за Србе. Све. Е, то мора да нестане, променом предзнака, брисањем векова, паљењем тапија, књига, наметнутим заборавом.

Албанци нису богзна како религиозан народ, код њих је племенски осећај доминантан у односу на веру, и по томе се разликују од готово свих народа исламског света. Ово, наравно не значи да ће у будућности ислам на Косову живети у садашњој форми и постојећем оквиру. Савремене тенденције унутар ислама уче нас да се ту ствари радикално мењају буквално за неколико месеци. У потпуности, из темеља.

Хоћу рећи да у оба случаја - милитаризацијом ислама или јачањем секуларног елемента унутар косметског друштва - српског наслеђа на Косову бити неће. У првом случају сравниће са земљом све што материјално подсећа на Србе, а у другом то што подсећа на Србе биће стављено под други знак; хришћанство да, али не православно, не српско.

Ако постоји трећи пут, за Србе колико-толико повољан, онда га треба тражити у могућности да међународни посматрачи, у сталном надзору, присуством на Косову, с Русијом као чиниоцем, чувају српско културно и верско наслеђе. И да се то тако зове. А након тога чекати. Свет се убрзано мења, много брже него што се чини на прво гледање.

Извор: Вечерње новости

Представљање књиге о
петооктобарским догађајима

ИСПУЊЕН ДУГ ПРЕМА ИСТИНИ

Наука је, по свему судећи, добила документ, а јавност занимљиво штиво о догађајима у октобру 2000. године. Генерали у пензији Миодраг Симић и Стаменко Николић написали су књигу „Истина и заблуде о 5. октобру 2000. године“. Књига је први пут представљена јавности 21. септембра 2015. у Дому Војске у Београду.

Промотери књиге били су познати и угледни аутори научних и других текстова др Лука Кастратовић, генерал-мајор у пензији, мр Петар Шкрбић генерал-потпуковник у пензији, некадашњи министар иностраних послова СРЈ Живадин Јовановић, иначе председник Београдског форума за свет равноправних и аутори. Промоцију је умешно водио генерал у резерви Душан Војводић.

Доктор Лука Кастратовић написао је предговор за књигу. У беседи на промоцији рекао је да су аутори објаснили општа питања о рату и дугорочне циљеве САД у Европи и на Балкану. Агресија на СРЈ 1999. године у томе заузима посебно место, јер она, само на другачији начин траје и данас. Петог октобра 2000. године припремљена је својерсна клопка за Војску. Намере да се војска изведе на улице и створи разлог за поновно бомбардовање СРЈ су, међутим, осујећене. Брижљиво одабрани прилози поткрепљују написано и пружају аргументе за сагледавање истине, закључио је генерал Кастратовић.

Генерал-пуковник у пензији Миодраг Симић детаљно је описао како је дошло до тога да се као први оперативац Војске обрати директно тадашњем председнику СРЈ Слободану Милошевићу. Након представљања поузданих информација о стању на територији и у Војсци, које су биле другачије од података и информација МУП-а, предложене су мере које треба Војска да предузме. Симић је детаљно, уверљиво и аутентично испричао и реално пренео оно што се дешавало 4. и 5. октобра.

Рецензент мр Петар Шкрбић рекао је, између осталог, да је прошло 15 година од дешавања у октобру 2000. године. Довољно за аналитичку рефлексију, мало времена за најмању историјску дистанцу од 50 година. Сугерисао је да се читаоци пажњу задрже на насловну страну корица књиге коју је дизајнирао академски сликар Милан Чуљих. Та илустрација све говори о друштвеним приликама и ситуацији.

Шкрбић је поставио и метафоричко питање: када је почео 5. октобар? Користећи наводе аутора, набројао је неколико земаља, од 1947. до данас, које су имале сличну судбину као и Србија, посебно издвојивши 24. март, дан агресије НАТО на СРЈ. Та два догађаја повезали су аутори књиге. Шкрбић је завршио питањем: „Где ће се наставити 5. октобар из 2000. који се десио у Србији, када је због злоупотребе народа постојала опасност од злоупотребе Војске“?

Истакнути дипломата Живадин Јовановић је рекао да су се аутори нашли на сложеном послу једног виђења догађаја у октобру 2000. године, одакле су и заблуде и истине у множини. Активни учесници су сведочили о тим догађајима, не било који него они који су незамењиви у тумачењу догађаја, који су били на високим дужностима, али не и једини. У том сведочењу, ипак, њих нико не може заменити. Књига ће послужити и другима да дају своје виђење јер су генерали и адмирални активни сведоци о крупним догађајима, па ће књига инспирисати друге ауторе. Писци књиге су испунили свој патриотски дуг и тиме наново допринели држави.

Аутор књиге Стаменко Николић у завршној беседи говорио је о невладиним организацијама које су учествовале у припреми и реализацији октобарских демонстрација. Њихова заједничка карактеристика је послушност спољним менторима и донаторима и деловање под плаштом „демократије“ и „слободе“.

Посебно су екстремне оне организације које за агресију НАТО на СРЈ окривљују Србију, српски народ и председника СРЈ Слободана Милошевића, нагласио је генерал Николић и додао:

„Цели свет говори да је Војска Југославије уз апсолутну подршку скоро целокупног становништва, својим херојством током 78 дана осујетила НАТО у реализацији планираних циљева. Истовремено задивила је цео мирољубиви свет смелошћу да се не само супростави већ и одбрани од, у историји до сада невиђене силе.

Прослављени војсковођа војвода Степа Степановић оставио нам је у аманет поруку: „Ми ћемо радије пасти на бојном пољу, него оставити на цедилу своју отаџбину“. Зар и ова плејада бранилаца 1999. није испунила свој завет према отаџбини?

Промоција књиге „МиГ-21,
легенда Хладног рата“

АВИОН КОЈИ ЈЕ ОБЕЛЕЖИО ЕРУ

УДому ваздухопловства у Земуну, 30. Септембра, одржана је промоција књиге „МиГ-21, легенда Хладног рата“. Након поздравне речи председника УПВЛПС, пуковника авијације у пензији мр Златомира Грујића, присутнима се обратио један од аутора, Драги Ивић, који је подсетио на снагу писане речи и предност штампаних дела над електронским издањима, те задовољство које пружа читање штампане књиге... Истовремено је са жаљењем приметио да је у публици приметан недостатак активних старешина нашег вида, pilota и техничара, нарочито оних који и данас своје функционалне дужности обављају на овом авиону.

Генерал авијације у пензији и рецензент књиге, Бранко Билбија, испричао је неколико својих сећања из дугогодишње летачке каријере на овом авиону, на којем је иначе „укњижио“ преко 1000 сати налета...

Данко Боројевић, човек без чијег ентузијазма ове књиге не би ни било, у краћем излагању је описао процес настајања књиге, поименично набројао све сараднике који су учествовали у насатајању тог дела и на крају кроз шалу приметио да је пре неку годину наше РВ обележило 50 година експлоатације овог авиона и да га још користи, а да је књига чекала „ето њега прашинара“ да је напише и објави...

Заједнички утисак аутора и свих присутних је био да МиГ-21 није само „легенда Хладног рата“, већ да је реч о легендарној летелици, која је обележила читаву еру у историји војног ваздухопловства на светском нивоу.

Након официјелног дела промоције, аутори су потписивали књиге, а потом је у Галерији „Икар“ Дома ваздухопловства приређен приодан коктел.

Многи су дошли да чују занимљиве приче о авиону светског гласа

Промоцију, коју су организовали Удружење пензионисаних војних летача и падобранца Србије (УПВЛПС) и аутори: Данко Боројевић, Драги Ивић и Жељко Убовић. Уз чланове Удружења, представника Министарства одбране, Музеја ваздухопловства и Удружења pilota „М2+“ (који су током каријере и летели на овом авиону) промоцију су присуствовали и многобројни љубитељи авијације и поштоваоци опуса аутора књиге, којима је то већ четврто дело.

У Новом Саду
обележена
96. годишњица
Организације РВС

ПРИЗНАЊЕ ПУКОВНИКУ МИЈАЛКОВСКОМ

Делегација Гро УВП Новог Сада, Милорад Орељ председник, Душанка Магдић и Ибра Манић чланове, поводом обележавања 96. годишњице Организације резервних војних старешина присуствовала је пријему који су у Свечаној сали Градске куће у Новом Саду организовали Град Нови Сад и новосадска градска организација РВС.

Поздрављајући присутне Бошко Пилиповић председник Гро РВС посебне речи добродошлице упутио је делегацији УВП наглашавајући дугогодишњу и веома добру са-

радњу, како је рекао, две веома значајне организације.

Наглашавајући 2015. као годину значајних јубилеја, нарочито 70. годишњицу величанствене победе над фашизмом, истакнуто је како су резерве војне старешина окупљене око матичне организације одувек представљале једну од перјаница нашег друштва.

Током свечаности, којој су присуствовали и представници Министарства одбране, Војске Србије покрајинских и градских организација и удружења, заслужним појединцима и колективима уручена су признања градске ОРВС. За допринос реализовану програма Организације Вања Вученовић члан Градског већа за културу уручио је признање и пуковнику у пензији проф. др Милану Мијалковском.

У културном делу програма наступили су већ надалеко знани хор и оркестар новосадске гимназије „Јован Јовановић-Змај“.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Ваздухопловне традиције ФРАНЦУЗИМА У ЧАСТ

У суботу, 12. септембра, у Смедеревској Паланци је одржана скромна церемонија којом приликом је одата почаст француској ескадри „МФ.С99“, ангажованој у Србији од 1915. године.

Наиме, у лето 1914. године, Влада Краљевине Србије је затражила од Француске да као војну помоћ у Србију упути 12 авиона са пилотима и механичарима. Француска се одазвала овој молби српске краљевске владе и током јесени 1914. године започете су припреме људства и спремање авиона за пребазирање у Србију. Одређен је и командант јединице. Био је то мајор Роже Витра. Почетком 1915. године, формирана је ескадрила „МФ.С99“ са капетаном Витроом на челу, која је бројала 99 људи и осам потпуно нових „Фарманових“ авиона МФ.11. Они су у Марсеју укрцани на бродове и преко Солуна и Ниша, у априлу су стигли у Смедеревску Паланку, одређену за Ваздухопловну команду српске војске, која је убрзо понела назив „Француска аеропланска ескадра“. Убрзо након доласка, склапања летелица и представљања јединице српској Врховној команди под чијом надлежношћу су Французи и били, започела су дејства француских авијатичара, који су за врло кратко време успоставили превласт у ваздушном простору на до тада неокупираним деловима Краљевине Србије. У прво време ангажовани на задацима извиђања непријатељских трупа на линији Алибунар – Сланкамен – Нови Сад – Бачка Паланка – Бијељина – Лозница, убрзо су француски летачи обављали и јуришне задатке и то уништавања аустроугарских монитора на Дунаву. Затим су уследили успешни задаци пресретања аустроугарских летелица, да би на крају обављено и више бомбардерских задатака над деловима окупираних територија, али и у дубини непријатеља. А када је започело повлачење преко Албаније, ескадрила је напустила Смедеревску Паланку и пратила је српску војску у тој епопеји...

Након 100 година, на месту одакле су Французи заједно са Србима започело славно војевање, у Смедеревској Паланци, откривено је прво спомен обележје овим јунацима. У парку испред основне школе, у центру Смедеревске Паланке високо на постаменту постављена је макета авиона Морис Фарман МФ.11, у знак сећања на славну ескадрилу „МФ.С.99“ и људе који су је чинили. Уз пригодан програм који су осмислили чланови локалног аеро-клуба, спомен-обележје су открили амбасадор Француске Кристин Моро и престолонаследник принц Александар Карађорђевић.

Треба напоменути да је један од пилота у тој јединици био и капетан Луј Полан један од пионира француске авијације и пилот који је у српској војсци, крајем 1915. године, извршио први санитарски лет, превозећи Милана Штефанека словачког пилота који је пребегао из Аустроугарске, и то од Косова Поља до Скадра. Штефанек је касније био један од оснивача Чехословачке и министар војни те земље. Из тог разлога, свечаност у Смедеревској Паланци је својим присуством увеличала и амбасадор Словачке госпођа Дагмар Репчекова, као и војни изасланици Француске, Словачке и Грчке. Као представник Поланове породице и његов земљак из Пезенаса, церемонији је присуствовао и Жан Клод Сигела, иначе ваздухопловни публициста.

Нажалост поред неколико представника наше војске, Музеја ЈРВ и УПВЛПС других представника „званичног“ Београда, на овој церемонији није било...

Пет деценија од завршетка школовања 17. класе ВВА

ОСТАЛИ ВЕРНИ ДАТОЈ ЗАКЛЕТВИ

Пре 50 година, 27. септембра 1965. Године, на аеродрому Земуник крај Задра, у чин потпоручника авијације је промовисана је 17. класа Ваздухопловне војне академије (ВВА).

У свечаном строју, постројеном на стајанци испред летелица на којима су дотадашњи питомци обављали летачку обуку, од 54 потпоручника што су завршили, летачке знакове и звање потпоручника авијације – пилота, добило је укупно 34 младића, док је њих 20 промовисано у потпоручнике авијације-официре за навођење.

Од 34 пилота, њих 12 се одмах јавило на службу у 204. ловачки авијацијски пук, одакле су упућени у СССР на школовање за пилоте суперсоничне авијације – ловце. Такође, од 20 официра за навођење, њих 11 је распоређено у Први пук ВОЈИН, одакле су заједно са класићима пилотима, упућени на школовање у СССР за официре за навођење суперсоничних авиона, МИГ-21 који су тих година увођени у наоружање нашег РВ и ПВО. Остали су били распоређени у ескадриле дозвучне авијације и хеликоптерске јединице, а и јединице ВОЈИН.

Већина летача и „војиноваца“ из те класе дуго је обављала веома одговорне задатке у нашем РВ и ПВО. Међу њима је било и команданта бригада, пукова, команди-

ра ескадрила и начелника штабова. Четворица из класе су завршила ШНО, али сем генерала Имре Аготића, који је касније постао генерал у Хрватској војсци, преостала тројица нису добила генералски чин.

Уз поменутог генерала Аготића, само још један класић напустио ЈНА и прикључио се једној од војски насталих распадом бивше нам државе, док су остали припадници класе, у време превирања на територији СФРЈ или отишли у пензију, или су пак остали у саставу војске којој су првобитно дали заклетву.

На прозивци после 50 година и скупу уприличеном у једном београдском ресторану, установљено је да се од укупног броја класића, одазвало њих 29.

Поред домаћина из Београда, на дружење се одзвао и већи број класића који своје пензионерске дане проводе у Словенији, Хрватској, БиХ, Црној Гори и Македонији. Нажалост, њих 21 су преминули, док је неколицина била спречено да дође.

Окупљање је још једном показало да склопљена другарства, која ето трају више од 50 година, нису могла да наруше ни трвења на нашим просторима, ратови, национализми и сецесије

М. Ракић

Припадници 17. класе некада и сада

Војном ветерану 11 медаља и пехар у Никшићу

НОВА СПОРТСКА ЖЕТВА

У граду под Требјесом недавно је одржана спортска манифестација за ветеране Црне Горе „Меморијал др Војина Николића“, која је окупио 156 такмичара из 12 спортско - рекреативних друштва.

Ветерани орни за такмичење, одјевени у лијепу спортској одећи, са ознакама својих клубова, са нестрпљењем су очекивали почетак такмичења. Следи интонирање химне. градоначелник Никшића Веселин Грбовић и председник Савеза ветерана Црне Горе др Радован Мијовић поздрављају такмичаре, жажељевши им спортску срећу, дадоше знак за почетак такмичења.

Учесници су одмјерили снаге у шест спортских дисциплина: бацању камена, шути на гол, скоку у даљ, пикаду, плочкању и набацавању обручева. Спортски расположени ветерани и ветеранке отпочели

су борбу за сваку медаљу, уз навијање свако за своје, али спортски и коректно.

У фер борби војни ветерани су се представили у најбољем издању, чији су такмичари исказали умијеће и спортски дух.

Медаље за војни ветеран освојили су: сребрену у дисциплини бацање камена Комен Бајчета, а Веселин Ђузовић и Станица Губеринић бронзане. У дисциплини шути лопте на гол Рајко Мартиновић освојио је златну, а Бранислав Јокановић бронзану. У скоку у даљ Веселин Ђузовић освојио је златну медаљу, док се у дисциплини пикадо златном медаљом окитио Радивоје Здравковић. У надметању у плочкању сребрену медаљу освојили су Ђорђе Радонић и Милица Нововић, а бронзана медаља припала је Радивоју Здравковићу. У такмичењу набацавања обручева сребрена медаља припала је Чедомиру Вучковићу.

У екипном пласману прво мјесто са 11 медаља (три златне, четири сребрене и четири бронзане) освојило је Спортско-рекреативно друштво „Војни ветерани,“ којем је припао и вриједан прелазни пехар.

Р. 3.

Градске организације УВП Чачак и Краљево на заједничком излету

ИСТОРИЈА У ПРВОМ ПЛАНУ

На основу годишњег плана рада за 2015. Годину, организације УВП Чачак и Краљево, 5. септембра, организовале су једнодневни излет на простору Моравичког округа. Том приликом посетили су Манастир Враћевшницу, историјски комплекс Таково и етно село у Коштунићима.

На путу према Горњем Милановцу излетници из две градске организације састали су се испред хотела „Ливаде“ у Прелини.

У манастиру Враћевшница излетницима се обратила игуманија манастира, која је говорила о историји те православне светиње. Манастир је 1428. године подигао Радих Поступовић, високи челиник сина журанског војводе Милутина. Име манастира везано је са догађајем на Косову. Када је војвода Милутин Поступовић пошао на Косово повео је и сина Радича. Тада се Радич молио светом Ђорђу и обећао му да ће сазидати цркву Враћевшницу, ако га сачува живог и здравог врати кући. Радич је испунио свој завет и сазидо цркву Враћевшницу.

На цвети 1815. године игуман манастира Враћевшнице Милентије Павловић служио је ноћу свету литургију и причестио кнеза Милоша и устанике. Одатле су отишли у зору преко планине у Таково, где их је народ чекао пред црквом под великим грмом. Ту је кнез Милош позвао народ на устанак, а Мелентије Павловић под барјаком заклео сабрани народ на верност кнезу Милошу. У Враћевшници је на Ђурђевдан 1818. одржана скупштина, када је одлучено да се Крагујевац постави за престоницу кнежевине.

У том манастиру је као гост-наставник крагујевачке гимназије летњи распуст проводио и Ђура Јакшић. За време боравка у манастиру насликао је извесан број историјских портрета које је поклонио братству. У дворишту манастира сахрањена је баба Вишња, мајка кнеза Милоша, а на том месту је 1901. подигнут споменик.

Учеснике излета у Такову је дочекао власник млекаре „Бодри“ Љубиша Дрмњаковић, испричаваши им прегршт занимљивости о Таковском крају.

Таково је жариште више културних и историјских знаменитости. Посебан значај за Србију имао је догађај који се збио у Такову на Цвети 1815. године, када је Милош Обреновић подигао Други српски устанак и позвао народ и све виђене људе тог доба на велику побуну против Турака. У цркви брвнари окупљени устаници су се причестили и заклели на верност Милошу и Србији. Исход Другог српског устанка је познат – Србија је добила аутономију, а касније и потпуну самосталност. Црква брвнара, једна је од најстаријих грађевина црквене архитектуре тог типа у Србији. Подигнута је 1795. године, на месту старе цркве из 1724. године. Обновљена је 1935. године и до данашњег дана сачувала тај облик.

Таковски грм, културно добро од изузетног је значаја представља историјски комплекс на простору од неколико хектара, који обухвата грађевине и споменике везане за подизање Другог српског устанка. Под највећим храстом, где је донета одлука о подизању устанка, подигнут је 1987. године, споменик Другом српском устанку. Недалеко од овог споменика налази се новије споменик-обележје Милошу Обреновићу: монументално бронзано обележје „Таковски устанак“, рад академског вајара Петра Убавкића из 1990. године.

Трећа одредиште било је етно село Коштуниће, које се налази на јужним падинама Суворора, надомак Рајца, Равне горе и Маљена. У селу велике еколошке вредности: јабукe, шљиве и малине изванредног су укуса. Посебног квалитета су шумски плодови и лековито биље. Коштунићи данас на прави начин представљају сеоски туризам Србије. На околним падинама изграђени су вајати, ресторани и конаци.

Организована је и посета просторији у којој су експонати везани за Животина Мишића, где је намернике причом о славном војсковођи дочекао Драган Павловић. Живојин је рођен је 19. јануара 1855. године у Струганику, недалеко од Ваљева, као тринасто дете у родитеља. Завршио је високе војне школе, за заслуге у Кумановској бици добио је чин генерала, а 1914. године, као командант Прве армије, за заслуге у вођењу Колубарске битке добио је звање војводе. Учествовао је у свим српским ратовима од 1876-1918. године. Умро је у Београду 20. јануара 1921. године.

Ило Михајловски

Сећање на „Крвави марш“

ДА СЕ НИКАДА НЕ ПОНОВИ

Традиција обележавања „Крвавог марша“ из септембра 1941. године још траје. Због пораза претрпљеног од партизанских јединица, освете ради, Немци су у Шапцу и околини ухапсили више од 5000 недужних грађана и трчећим кораком потерали их преко Саве, у сремско село Јарак, где је био подигнут логор. Сви они који нису издржали марш, стрељани су на лицу места и бацани у Саву. Таквих је било око 500.

У сремском селу Јарак сваке године окупљају се грађани из општина Шабац, Богатић, Рума и Сремска Митровица, као и представници удружења грађана. Уз државну химну одају пошту страдалим грађанима и евоцирају успомене. Ове године венце су положили делегације СУБНОР-а, Републике Србије и Војске Србије.

Присутнима су се обратили и подсетили на трагичне догађаје из 1941. године генерал у пензији Светозар Атанацковић, председник СУБНОР-а

Војводине, представник сремско-митровачког округа, једини преживели учесник крвавог марша професор у пензији Радован Јовичић и потпредседник СО Шабац Зоран Бортић.

За излагање јединог преживелог учесника „Крвавог марша“, професора Радована Јовичића, владало је велико интересовање. Он је навео неколико примера бруталног односа немачке војске и усташа према учесницима марша, и том приликом подсетио на невиђено брутално „гостопримство“ ондашњих мештана сремског села Хртковци. У Јарку, то је посебно нагласио Јовичић, народ је, излажући се смртној опасности, криомице давао учесницима марша хлеб, нарочито воду. Као неку врсту одговора на патриотски гест мештана Јарка, Шапчани су у том селу подигли спомен-чесму, код које се сваке године одржава комеморативни скуп.

Свчаности су присуствовали и представници УВПС Милан Бркић, Радмила Косановић, Драгомир Гладовић, Млилица Бањац и Стеван Стојановић.

Са скупа је упућена порука свету да се крвави марш више никада и нигде не понови. Свчаност је завршена рециталом посвећеном НОБ-у, који су извели ученици Основне школе из Јарка.

Стеван Стојановић

Обележавање дана ОРВС у Краљеву

ТАКМИЧЕЊЕ ПИШТОЛАША

Участ 96 година постојања Организација резервних војних старешина, уз свесрдну помоћ Стрелачког савеза града Краљева, 19. септембра организовано је стрелачко такмичење у гађању из пиштоља ЦЗ 99. Све потребне материјалне услове за такмичење је обезбедио Стрелачки Савез Краљева.

За такмичење се пријавило 15 екипа из: Краљева, Чачка, Ужича, Крагујевца, Крушевца, Г. Милановца, Ивањице, Ариља, Пожеге и Лучана, као и екипе Војске Србије, Полицијске управе, Удружења учесника рата 1991. до 1999. године и Удружења војних пензионера Краљева.

Надметање је отворио градоначелник Краљева Томислав Илић, а најавећи терет организације поднео је резервни официр Милан Вукићевић.

Прво место је освојила екипа жандамерије, друго екипа ОРВС Краљева, треће екипа Удружења војних пензионера Краљева, четврто - екипа 2. брКОВ и пето ОРВС града Крагујевца.

Екипу УВПС су сачињавали Милица Гашић (96 кругова), Златко Александровић (79) и Никола Јововић (71 кругом). Екипу је формирао и на такмичење извело Александар Ђорђевић, који је гађао ван конкуренције.

Дан је завршен заједничким дружењем уз ручак и музику и обећањем за виђење идуће године истим поводом.

Јован Симић

Свчаност у касарни „Војвода Радомир Путник“ у Горњем Милановцу

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ВЕЗИСТА

Поводом Дана телекомуникације, у касарни „Војвода Радомир Путник“ у Горњем Милановцу 18. септембра одржана је свечаности којој су присуствовали пуковник Милош Николић, начелник Одељења телекомуникација и информатике Команде за обуку, представници локалне самоуправе, бивши команданти јединице, представници МУП-а, црквене општине, јавних и приватних предузећа, школа, установа културе, војних пензионера, борацке организације и резервних војних старешина из Горњег Милановца и Чачка.

Присутнима се обратио командант јединице потпуковник Недељко Пла-

нојевић који је нагласио да нас историја обавезује на подсећања. Наиме, 18. септембра 1916. године на Крфу, а на предлог министра војног, донета је Уредба о војном телеграфу, чиме је постављен темељ развоју новог рода у српској војсци. У суштини задатак службе телекомуникација за протеклих 98 година није битно промењен и садржан је у обезбеђењу непрекидних, квалитетних и заштићених комуникација за потребе командовања у војсци.

- Владати информацијама у реалном времену је стратегијска предност за сваку страну у сукобу. Због тога су задаци које систем командовања поставља пред телекомуникациони систем, све обимнији, сложенији и одговорнији, а услови у којима систем функционише све тежи и сложенији. Најуспешнијим појединцима додељене су награде, након чега је приређен дефиле јединица.

Гостима су приказани нови уређаји и кабинети телекомуникација и информатике Војске Србије.

И. Михајловски

23. класа Војне академије обележава 45 година од унапређења у први официрски чин

У СЛУЖБИ ОТАЏБИНЕ

На почетку школовања било их је 590, а Академију је успешно завршило њих 426 или 72,4 одсто уписаних

Дејство ПВО ВЈ у одбрани земље 1999. године

Зграда Војне академије на Бањици

У току и одмах после Другог светског рата официрски кадар био је веома ратнолик у сваком погледу, јер је настајао током ратних дејстава. Тај кадар поседовао је огромно искуство, а врло мало теоријских знања. Због тога је, после ослобођења Београда, покренут рад Војне академије са циљем да се богата искуства ратног официрског кадра и у што краћем времену, оплемени потребним теоријским знањима.

- Године 1966. у 23. класу Војне академије, на четворогодишње школовање, примљена је генерација састављена искључиво од средњошколаца. То је прва генерација, после Другог светског рата, која ће по завршетку школовања стећи високу стручну спрему. Уписано је 590 средњошколаца, а школовање је успешно завршило 426 или 72,4 одсто уписаних. У чин потпоручника унапређени смо 20. јула 1970. године, наводи негдашњи питомац те класе, а сада генерал-потпуковник у пензији Златоје Терзић.

Њихов долазак у јединице и установе ЈНА означио је промене у свим сферама живота и рада. Промене на боље нарочи-

то су дошле до изражаја у квалитету обуке и оспособљености јединица и установа, моралној снази колектива итд.

Тешка времена

-У току школовања обезбеђени су повољни услови, који су били основа за успешно савладавање градива (23 одлична, 111 врлодобрих и 292 са добрим успехом). Од 1970. до 1991. године друштво је обезбеђивало довољно средстава за Војску и у том периоду са релативно добрим стандардом успешно смо обављали почетне командирске и командантске дужности и највећи број формирао је породице. Време од 1991. до 2005. је период насилног разбијања државе, агресије НАТО-а, преформирања ЈНА у Војску СРЈ и врло тежак за све професије, а посебно за Војску и Полицију, каже проф. др Спасоје Мучибабић, први у рангу, који је Академију завршио просечном оценом 10,00, а данас живи у Београду као генерал-мајор у пензији.

Стицајем околности, та генерација је узимала, и успешно обављала најзначајније командне дужности у току борбених

дејстава од 1991. до 1999. године – у оружаним формацијама свих (зараћених) страна на тлу некадашње Југославије.

У Војсци Југославије, из те генерације, било је: 17 генерала и 90 пуковника, начелник генералштаба, командант армије, три помоћника начелника генералштаба, седам команданата корпуса, два начелника Војне академије, итд. Три официра те класе су дали своје животе у борбеним дејствима 1991.-1995. године.

- Како су прошли официри из 23. класе у другим државама насталим на тлу некадашње Југославије није нам познато. Знамо да их је било и на највишим дужностима, укључујући и дужност начелника генералштаба. Окупићемо се 10. октобра да бисмо обележили 45 година од завршетка Академије. Долазак су најавили и „класићи“ који живе у Словенији, Хрватској, Македонији, Црној Гори и Босни и Херцеговини, вели генерал Златоје Терзић.

Треће доба посвећено деци и унуцима

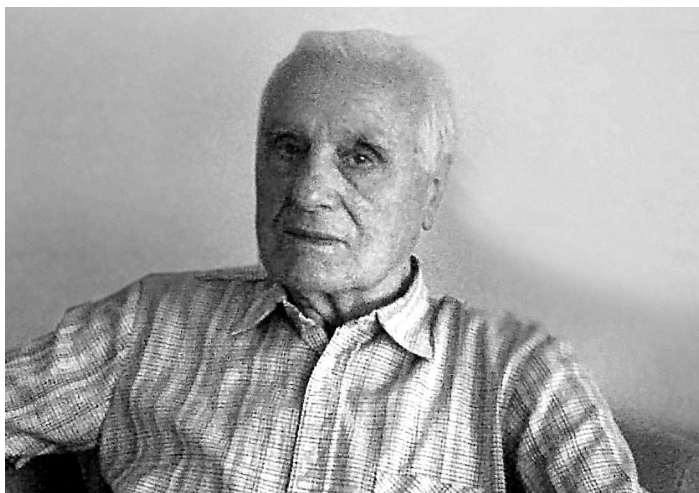
Остварени резултати на личном и професионалном плану глобално су добри, али недовољно уравнотежени због различитих услова у којима су се нашли припадници те генерације ВА при крају каријере. У посебно тешкој ситуацији били су они који су службовали у отцепљеним републикама. Неки су дали и своје животе, једва извукли породице и кренули из почетка, али под знатно тежим условима. Одређен број још није решио основне egzистенцијалне услове (стан, и нека друга статусна питања).

Треће доба смо организовали у сопственој режији и заиста се ту огледа иницијатива и креативност сваког од нас. Најприродније је да се у овом периоду човек бави неким хобијем и помаже деци у организацији живота у овим врло сложеним условима. Њима су општи друштвени услови знатно сложенији него нама, па своја egzистенцијална питања теже решавају, а врло често морају да одлазе у иностранство, где су услови знатно суровији и што је најтеже своје знање и енергију уграђују у системе ван своје земље, наглашава генерал Мучибабић.

Генерација официра која је завршила школовање у 23. класи при крају јец седме деценије живота, са обавезом да очува физичко и психичко стање да можемо уживати у животу, радовати се резултатима деце и унука и што мање их оптерећивати својим проблемима. Државне институције у неким периодима нису се коректно односиле према официрској професији, као што су то чиниле државе из нашег окружења. То се најбоље видело по испоручивању стерешина Хашком трибуналу и вођење бриге о њима и њиховим породицама. Њихов класић Небојша Павковић, по многима потпуно неоправдано, што ће историја показати, налази се на издржавању казне. Књига коју је написао генерал Павковић о агресији НАТО-а верно је, професионално и квалитетно штиво које може бити уџбенички материјал у војним школама.

Сећања на време када је брањена слобода **У ВРТЛОГУ ИСТОРИЈСКИХ ЗБИВАЊА**

Тих и ненаметљив, деведесетогодишњи Златиборац Миливоје Кокорина, пензионисани пуковник ЈНА, присетио се ратних дана подсећајући да породична традиција утиче на доношење важних животних одлука

Деведесетогодишњи Златиборац
Миливоје Кокорина данас

Слободарска прошлост златиборске породице Кокорина је прича о храбрости, пожртвованости и јунаштву. Пореклом из Херцеговине, склањајући се од одмазде из родног села Кокорина, код Гацког, због подршке коју је чукундеда Сретен Поповић пружио хајдуку Новици Церовићу у ликвидацији Смаил-аге Ченгића, фамилија се населила у питорескно варош Чајетину. Али, ни ту нису пронашли мир – битке за слободу су се наставиле:

„Деда Милош, буљубаша, учесник Јаворског рата, одликован је 1876. након битке на Мокрој Гори. Отац Владимир и стриц Никола учествовали су у Првом и Другом балканском рату, а заједно су пошли и у Први светски рат. Војевали су у Куманову, на Бакарном гувну, Брегалници... Али, Никола је на Солунском фронту тешко рањен, одакле је пребачен у Бизерту, где је, одбивши ампутацију ноге, преминуо. Отац се из рата сам вратио кући а, одликовање које је стрицу додељено, Карађорђево звезду са мачевима, које је примила моја стара мајка, чувамо као реликвију“, открива наш саговорник.

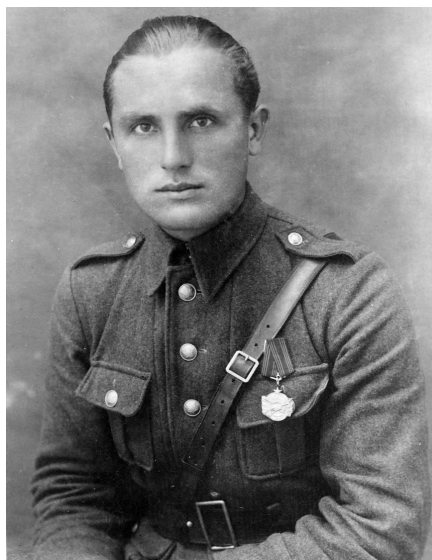
Интересовање за револуционарне идеје Миливоје је показао док је уочи Другог светског рата похађао столарски занат. Наиме, код газде Чеде, оца Мија Солдовића (првоборца и команданта батаљона у Другој пролетерској бригади), редовно се састајала напредна омладина а, празником су их посећивали прекаљени комунисти Љубо Мијатовић (касније министар трговине Србије), Рађен Симиновић и други.

„Идеје социјалне правде одувек су ми биле блиске. Мој отац, на школовању у Ужицу, друговао је са Димитријем Туцовићем и као активни члан Српске социјалдемократске партије био повереник за Срез златиборски“, с поносом каже дека Миливоје.

Други светски рат

Слободан Пенезић Крцун, Љубодраг Ђурић, Миливоје Јечменица и други убрзано су спроводили припреме за стварање Златиборске чете. На збору, који је крајем јула 1941. одржан у Чајетини, Кокорина се прикључио партизанским јединицама али због његових година прво ратно задужење му је било формирање библиотеке. Нажалост, центар устанка Ужичка република није потрајао и по повлачењу команде из Ужица пружио је помоћ члановима одбора.

„Након ноћи које су провели у нашем до-

Миливоје Кокорина, 1945. године

мо отпратио сам их до Палисада до куће адвоката Павловића (Титове виле) у којој је боравио Врховни штаб. Вративши се у Чајетину са задужењем да потражим возило за превоз бројних рањеника, схватио сам да су Немци ушли у варошицу. Хапсили су и стрељали – сећам се прштања ми траљеских зрна која су се одбијала о смрзнуту земљу. Повлачећи се са групом партизана која је успела да умакне непријатељу, у сутон тог трагичног дана, средли смо Кочу Поповића команданта Посавско-таманског одреда који је са јединицом кренуо пут Санџака. Стамен и ауторитативан био је пун разумевања за намучену војску“, приповеда старина.

Те ноћи Кочином одреду породица је помогла да безбедно заобиђе непријатељске стазе. Немци су наредног дана стрељали 150 рањеника смештених на Краљевој Води а, споменик подигнут у славу жртава и данас подсећа на трагичне догађаје.

Следило је тешко окупационо време. Наредних шест месеци Кокорина је живео у илегалу али ухапшен је и спроведен у радни логор у селу Драглица. Захваљујући, како каже, „лудој глави“ успео је да побегне са присилног рада. Криво се по златиборским шумама до приступања Ужичком партизанском одреду, у чијем је обнављању учествовао. Вршио је дужности десетара, командира вода и заменика ко-

мандира чете. Живот његових војника увек је био приоритет: „Ни један борац ми није погинуо, било је рањавања и повреда али сви су преживели“. У свакој ситуацији главни ризик је стављао себи на плећа, и то дословно:

Задатак је успешно обављен

„Сазнали смо где је место, на путу у околини Чајетине, на ком је непријатељ поставио мине. Предложио сам да их током ноћи ископамо и поставимо на пут Пожега–Ужице, где се очекивао пролазак Немаца. Пошто су успешно извађене, будући да нисам познавао карактеристике тих мина одлучио сам да их у џаку понесем сам. Ноћ, киша пада, блато на све стране, клизава низбрдица... Наравно, падам, а џак са смртоносним товаром ми на леђима“, са типичним ерским хумором прича Златиборац. Ипак, задатак је обављен – уништена су два непријатељска возила.

У борбама у околини Вишеграда априла 1944. тешко је рањен али успео је да се опорави и настави битку против окупатора. Од дела Ужичког партизанског одреда 1944. формиран је КНОЈ где је формацијски припао, те се за њега ратовање није завршило 1945. године. Наиме, осим малог предаха због школовања у Бјеловару, где је због највиших оцена добио почасну диплому „Титовог питомца“, као командир чете, на формирању и обезбеђивању границе са Албанијом, Грчком и Бугарском, провео је скоро деценију у тешким поратним условима и у непрестаној приправности у очекивању конфликта. Након граничарских година, служба га је одвела у Београд где је обављао одговорне дужности у Команди града Београда, гардијским јединицама и у Команди Прве армије, одакле је отишао у заслужену пензију.

Поносни власник је ратних одликовања: Медаље за храброст и Ордена за храброст, а као истакнути борац током рата примљен у је КП. И после кратког размишљања, на питање „Да може да бира, да ли би све поновио?“, Кокорина је изричит: „Моји избори и опредељења нису случајни, једноставно наставио сам традицију мојих предака који су увек били у вртлогу великих историјских збивања, делећи судбину домовине“.

Оливера Синадиновић

Највећа српска победа

СУДЊИ РАТ

Једна од тековина Првог светског рата су вероватно и високи национални циљеви. Мисао о лидерству, било да је реч о Балкану, југословенским земљама или међународним организацијама, дефинисана на основу овог великог успеха присутна је чак и у нашој савременој политици

ИЗБИЈАЊЕ Првог светског рата означило је почетак највећег и најтежег ратног раздобља у историји. Многи савремени историчари и посебно политичари сматрају да је период од 1914. до 1945. био нека врста новог Тридесетогодишњег рата, јединственог раздобља ратова и криза који су однели више од седамдесет милиона жртава. Уколико бисмо као хронолошке међаше узели почетак међународних криза крајем 19. века и крај хладног рата 1989. године, могли бисмо да закључимо да је реч о стогодишњој кризи без премца у прошлости.

Циљеви ратних учесника из 1914. године, данас би се могли учинити превазиђеним и обесмишљеним. Наиме, велике силе бориле су се за светску доминацију и колонијална царства. Реч је о циљевима које су у форми у којој су постављени у каснијим годинама напустиле чак и победнице. Србија и српски народ у рат су ушли да би се одбранили од напада аустро-угарске војске, али су рано, још у првом месецу ратовања, први људи српске државе дефинисали ратни циљ ослобођења и уједињења Срба, Хрвата и Словенаца, „племена“ како се онда веровало једног народа. У случају Србије одређен Нишком декларацијом 7. децембра 1914. и Крфском декларацијом од 20. јула 1917. године, национални принцип постаје један од кључних савезничких ратних циљева. Ипак, званична Србија, која је свој циљ поставила тако високо и начелно није била спремна, нити упозната са свим тешкоћама са којима ће се на путу уједињења суочити, а посебно не са природом националног јединства

које је народима будуће државе наметнуо сплет околности почетком 20. века. Потцењен је био и значај цивилизацијских, религијских и етничких граница које је стварање нове државе требало да поништи.

Победе и жртве

Поред стратешког значаја Србије који је довео до тога да три велике међународне кризе које су претходиле Првом светском рату буду са њом тесно повезане (Анексиона 1908-1909, Балкански ратови 1912-1913. и Јулска 1914), Србија је почетком рата имала велику војну важност за савезнике. Њена војска је имала велика и недавна ратна искуства и била је у могућности да на бојно поље изведе више од 700.000 војника. У првим раздобљима рата, све док се веровало да ће светски сукоб бити завршен за неколико месеци, ова чињеница донела је Србији велики значај. Ипак, жртве које је Србија поднела у рату нису имале упоредника ни премца. После непуне две године до Крфа је од 707.000 мобилисаних војника доспео тек сваки четврти или пети (151.828). У извештају генерала Терзића из 1917. процењено је да је током двогодишњег ратовања погинуло 200.000 војника!

Долазак престолонаследника Александра на Крф

(Фото из збирке Народне библиотеке Србије – преузето из дигиталне колекције НБС)

Насловна страна „Политике“ од 16. августа 1914. године

Њих 120.000 је помрло у заробљеништву, од глади или изгинуло у сукобима са немачким, аустро-угарским или бугарским окупационим војскама. Пред границом са Албанијом, српска војска се распала.

Иако до дана данашњих нису прецизно пребројане жртве, процењује се да је страдало 26 одсто укупног становништва Краљевине Србије: 450.000 војника и 650.000 цивила (1.100.000). Годину 1918. није дочекао више од половине (58 одсто) мушкараца. Процењује се да је током епидемије тифуса у зиму и пролеће 1915. оболело 400.000 грађана Србије.

Епопеја Првог светског рата у колективној свести упамћена је као низ великих победа. После тријумфа на Церу и Колубари, тромесечна одбрана Србије у јесен 1915. и херојски прелазак преко албанских планина, који нема преседана с обзиром на чињеницу да су ханибаловски подвиг извршиле не само јединице војске већ, заједно са њима, и десетине хиљада цивила, и напослетку ратовање на Солунском фронту, схваћени су као низ победа. Коначна победа савезника, међутим, није извојевана на Солунском фронту. Упркос великој и кључној улози српске војске у пробијању фронта и брзом на-

предовању у унутрашњост окупиране Србије, извесно је да је победа однесена на Западном фронту, где напредовање, истина, није било тако велико, али је значај ступања Сједињених Држава у рат и доласка велике војне експедиције на Западни фронт, свакако био пресудан за капитулацију Немачке и расуло које је захватило Централне силе. Пробој Солунског фронта, који је до 1918. године сматран споредним и једва задржан по цену великих сукоба између савезничких ратних стратега, представљао је изненађење које ипак није превазишло формулацију о „најзначајнијем споредном фронту“.

Цена рата

Када је крајем године најзад створена Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, наметало се питање да ли је велики успех у ствари био Пирова победа. Стварање велике државе извршено је у складу са намерама српске владе, али је форма уједињења давала западним крајевима нове државе макар формалну равноправност са Србијом. Иако су постигнуте приближне границе максималних тежњи, нова држава је лишена великих градова који су остали на другој страни њених нових државних међа. Реч је о Трсту, Пули, Ријеци, Грацу, Клагенфурту, Баји, Печују, Араду, Темишвару... Србија после рата није обновљена као држава. Њен народ и земља требало је да буду окосница једне нове и сложене државе суочене са великим националним, социјалним и привредним тешкоћама. Исидора Секулић забележила је свој утисак у часовима уласка српске војске у ослобођени Београд. Градом је владао мук. Победа је била жељена и потпуна, али је жртва положена на њен олтар била превелика да би дозволила експлозију среће и радости.

Слободан Јовановић је приметио како је после Првог светског рата у новонасталој држави само српски народ доживео велику „националну демоби-

Иако по пространству и броју становника мала земља Србија је извојевала победу у Првом светском рату

лизацију”. Без националног програма и матице, српски народ је постао талац велике југословенске државе. Тек у Југославији омогућена је политичка и демократска еманципација Хрвата и Словенаца. Уместо да створи једну и јединствену нацију југословенска држава наследила је велике унутрашње антагонизме своје претходнице – Аустро-Угарске. Цена нове државе плаћена је великим пореским и политичким притисцима на области које су пре рата сматране за несумњиво српске – Војводину и Црну Гору. Семе ових сукоба посејано у првој деценији Краљевине СХС живи и данас. Једна од тековина Првог светског рата су вероватно и високи национални циљеви. Мисао о лидерству, било да је реч о Балкану, југословенским земљама или међународним организацијама, дефинисана на основу овог великог успеха присутна је чак и у нашој савременој политици.

Либерали изван ратне коалиције

Први светски рат је у колективној усмени српског народа запамћен као време великог националног јединства. Заиста, није било нашег рата који је имао већу политичку подршку. Почетак рата се, иначе, поклопио са временом највећег националног одушевљења. Аустро-Угарска не само да је напала Србију, већ је током тридесет година чинила све да је потчини. Није била само реч о народној слободи, већ и о економском опстанку, будући да је и пре царинског рата из прве деценије 20. века, аустроугарска граница десетинама пута затварана за српске производе. Национално јединство је, ипак, имало и своја ограничења. Наиме, у велику ратну коалицију није ушла Народна либерална странка. Та-

ко је Србија и пред великог јединства пропустила да створи „Свети савез” – потпуну политичку коалицију каква је постојала у Француској. Штавише, већина либералских вођа и посланика остала је у Србији, будући стално сумњу савезника да ће помоћи стварање некакве окупационе владе. Централне силе су, међутим, безочно поделиле Србију и свака зами-сао о обнови њене државности била је одбијана одлучном вољом Беча. Управо је окупација у Београду и за-

падној Србији, коју су углавном спроводили хрватски чиновници двојне монархије, посејала семе дубоког сукоба два народа.

Ни влада државе у прогонству није имала мира. Сукоби око кворума, Пашићеве политике уједињења и Солунског процеса довели су коначно до оштрог сукоба унутар ратне коалиције, али и Народне радикалне странке. Прогонство и излазак Русије из рата довели су Србију у позицију да од југословенске ујединитељке постане једна од уједињених страна. Пашићева вештина и лукавство учинили су да 1. децембра 1918. буде остварено уједињење какво је желела српска влада; ипак, реч је била само о коришћењу повољног тренутка.

Тајне Првог светског рата

Као и сваки велики рат и Први светски рат проткан је тајнама. У случају Србије тајанствене су везе војске и владе са атентаторима на Франца Фердинанда. Такође, контакти са Аустро-Угарском и Немачком из 1915. и 1916. дају разлога сумњи да је Пашићева влада припремала терен за склапање сепаратног мира са Централним силама. Иако, како је луцидно приметио један аутор, преговори између Централних сила и Антанте од 1916. до 1918. никада нису ни престали, чудна је спремност Пашића да преговара о миру који је подразумевао да се династија и он сам никад не врате у Србију. Свакако је од посебне важности суђење пуковнику Драгутину Димитријевићу Апису и црнорукцима из 1917. године. После једног атентата који је савременицима био посебно сумњив, спроведено је суђење управо оним официрима које је Беч представљао као своје огорчене непријатеље у Србији. Солунски процес је несумњиво био део борбе за превласт између регента Александра, Пашићеве владе и тајних војних удружења. Ипак, споменута спољнополитичка димензија никад није у потпуности одбачена.

Чедомир Антић

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Остваривање права из социјалног осигурања

ДА СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ БУДЕ ЛАКШИ

Право на новчану накнаду за телесно оштећење припада осигураницима и корисницима права на пензију, код којих је дошло до губитка, или битнијег оштећења појединих делова тела, као последица професионалног оболења, или повреде на раду

Војни осигураници су до 1. јануара 2012. године сва права из здравственог и социјалног осигурања остваривали код Фонда за СОВО (трошкови лечења, набавка лекова, лечење у иностранству, путни трошкови у вези са лечењем, трошкови рехабилитације, набавка помагала, процена телесног оштећења, надокнада за туђу помоћ и негу, посмртна помоћ, погребни трошкови и друго).

Од наведеног датума, када је фонд ПИО преузео војне пензије, Фонд за СОВО и даље решава сва права из здравственог осигурања, трошкове сахране и посмртну помоћ из социјалног осигурања, док је Фонд ПИО преузео решавање права на телесно оштећење, туђу помоћ и негу, инвалидност и нивалитет. Док је фонд за СОВО решавао сва права из социјалног осигурања, војни осигураници на дијализи нису имали право на новчану накнаду за туђу помоћ и негу, док су осигураници РФЗО то право стваривали и тада, а и сада. У актуелно време и војни осигураници на дијализи (кућној или болничкој) могу да остваре то право, а ако је телесно оштећење 100 одсто, та накнада се увећава за 100 одсто.

Законске одредбе предвиђају услове под којима се остварују новчане накнаде за ова права. Пошто се војни осигураници за остваривање тих права често обраћају Главном одбору УВПС, добро је знати како се она остварују.

Телесно оштећење

Право на новчану накнаду за телесно оштећење припада осигураницима и корисницима права на пензију, код којих је дошло до губитка, или битнијег оштећења појединих делова тела, као последица професионалног оболења, или повреде на раду. У циљу утврђивања постојања основа за остваривање овог права, потребно је поднети захтев Фонду (филијали Фонда којој осигураник припада), уз који се прилаже веродостојна медицинска документација, а и одговарајући извештај сачињен код организације за здравствено осигурање, уколико је узрок повреда на раду. У току поступка подносилац захтева се позива на вештачење, при чему лекар вештак

Када болести, повреде и године живота опхрвају организам, угроженима помаже држава

утврђује постојање и проценат телесног оштећења, као и његов узрок. Уколико се утврди да код подносиоца захтева телесно оштећење постоји као последица професионалног оболења, или повреде на раду, решењем се утврђује право на новчану накнаду, уз утврђивање степена телесног оштећења. У часу када је овај текст написан, новчана накнада за телесна оштећења од сто одсто износи 6.627,43 динара.

Уколико је телесно оштећење утврђено у нижем степену, износ је сразмеран проценту оштећења. Тако је, на пример, износ накнаде за телесно оштећење VI степена, односно 50 одсто процената, 3.313,71 динар. У случају да се код подносиоца захтева утврди постојање телесног оштећења које је настало као последица болести или повреде ван рада, доноси се решење којим се захтев на новчану накнаду одбија, али се такође утврђује и постојање телесног оштећења у одговарајућем проценту. Ово стога што у зависности од степена телесног оштећења имају право на разне повластице. „Телеком Србија“ лицима са телесним оштећењем од најмање 70 одсто одобрава 50 одсто попушта на претплату за фиксну телефонију и 300 бес-

платних импулса, путарину на аутопутевима у Србији не плаћају особе са најмање 80 одсто телесног оштећења. Особе са таквим проблемима ослобођене су дажбина на увозне лекове за личну употребу; ослобађају се увозних дажбина на путничке аутомобиле (особе са са телесним оштећењем од најмање 70 одсто, војни инвалиди од прве до треће групе, итд).

Туђа помоћ и нега

До преласка у фонд ПИО Србије, војни пензионери су ово право остваривали код фонда за СОВО, а од 1. јануара 2012. године то право остварују посредством Фонда ПИО Србије. За лица код којих је због тежине и природе повреде или болести неопходна помоћ и нега другог лица за обављање радњи у циљу задовољења основних животних потреба, предвиђена је одговарајућа новчана накнада. Право на накнаду могу да остваре непокретна, или тешко покретна лица, следе и дементне особе, они који без туђе помоћи и неге не могу да се хране, облаче, или крећу по кући, као и лица на дијализи (као што је у уводу речено, ова лица до преласка у фонд ПИО нису могла да остваре то право преко фонда за СОВО).

Ради остваривања права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, потребно је да корисник војне пензије поднесе захтев са одговарајућом медицинском документацијом код филијале фонда ПИО на територији свог бора-вишта.

По извршеном вештачењу, утврђује се да ли постоји потреба за новчаном накнадом. Она тренутно износи 15.906,26 динара. Степен телесног оштећења може да буде од утицаја и на износ новчане накнаде за помоћ и негу другог лица. Наиме, лица која имају телесно оштећење од 100 одсто по једном основу, или 70 процената и више по најмање два основа, имају право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица. Такође, право на увећање накнаде имају и лица код којих постоји органски трајни поремећај неуролошког и психичког типа.

Уколико лекарска комисија оцени да код подносиоца захтева постоји могућност да се здравствено стање поправи, заказује се контролни преглед, што се обавезно наводи и у решењу којим се признаје право на новчану накнаду. Корисници се на преглед позивају по службеној дужности и није потребно да сама поднесе зантев. Лица која сматрају да могу да остваре новчану накнаду, претходно се обраћају свом лекару, који припрема документацију и предлог за вештачење, уколико сматра да код пацијента постоји могућност да остари то право.

Овај текст је ослоњен на Закон о изменама и допунама закона о ПИО, који је ступио на снагу 1. 1. 2011. године. На ову тему обављени су текстови у месечнику „Глас осигураника“ од 12. априла 2012, 30. априла 2012. и 31. маја 2012. године.

Стеван Мирковић (1927-2015)

РОЂЕНИ КОМАНДАНТ

Ових дана заувек нас је напустио генерал-пуковник Стеван Мирковић који је од 1987. до 1989. године обављао функцију начелника Генералштаба ЈНА.

Рођен је у Ваљево 27. октобар 1927. године. Имао је тешко детињство. Добровољно је ступио у НОВЈ, октобра 1944. и био борац и политички делегат вода у Трећем батаљону Десете крајишке бригаде. Рањен је на Сремском фронту и код Брчког.

У Првој југословенској бригади био је од јула 1945. до јануара 1948. политички делегат вода, комесар чете, и инструктор за омладински рад. Значајније командне дужности које је обављао у Југословенској народној армији биле су: командант падобранског батаљона, командант 63. падобранске бригаде, командант војног округа, командант пешадијске дивизије, начелник штаба армије и командант Треће армије. Штабне дужности обављао је у Команди Новосадског војног подручја и команди РВ и ПВО. Заменик начелника Генералштаба ЈНА био је од 1. септембра 1985. до 15. септембра 1987. године, а начелник Генералштаба ЈНА у периоду од 15. септембра 1987. до 29. септембра 1989. године. У чин генерал-мајора унапређен је 1975, генерал-потпуковника 1982, и генерал-пуковника 1987. Активна војна служба престала му је 31. децембра 1989. године. Одликован је многобројним југословенским одликовањима.

Опраштајући се од те људске громаде, команданта каквог надалеко није било, послужимо се цитатом који је он пре извесног времена упутио УВПС:

„Часно је бити пензионер. То је најбољи доказ да си вредно и напорно радио и свој живот посветио породици, земљи и њеним народима. Сматрам да су пензионери, а и њихови потомци, дужни да пожртвовано и храбро бране свој уложени рад у развој земље и осуде сваки покушај да нам се прилепи етикета нерадника, лењиваца и слично и да се потцењује наш допринос развоју земље.

Тешко да у југословенским земљама има потомака пензионера чији преци нису били учесници ослободилачких борби и ратова наших народа кроз историју, чији је врхунац била НОБ од 1941. до 1945. годи-

не. Верујем да осећање поноса на њихово храбро и часно држање и пожртвовање у борби против нападача и агресора опстаје у свести сваког часног потомка, а дужни смо да то преносимо на млађе генерације.

Учесници НОБ не смеју дозволити да их нико некажњено вређа и потцењује њихову храброст и патриотизам. Велика већина живих учесника НОБ-а су у борбу ступили као омладинци, дечаци и девојке од 15, 16, 17 година. Само тај податак чини их посебним и великим у очима наших народа и света у целини.

Има потребе да се у одбрани личне и части ЈНА организујемо и удружујемо и активно бранимо нашу професију од некомпетентних и антипатриотских снага у земљи, којих није мало. Без длаке на језику. У том склопу писање књига, снимање филмова, изложби фотографија, издавања часописа нашим школама, јединицама – установама, родовима – службама, драгоцен су допринос нашој борби против зборава. Оснивајмо секције наших школских класа, јединица у којима смо служили, родова, служби и организујмо што чешће другарске скупове. Да се не заборавимо! Секција бораца Прве пролетерске бригаде је најбољи пример како треба радити. Она организује посету Тјентишту и Сутјесци, а затим путовање у Жавља и Чуруг, где су хортијевци за време НОБ-е починили масовни покољ становништва.

Сви би војни пензионери у Србији требали да прихвате УВПС ка своју организацију и „Војни ветеран“ као наше гласило, коме за сада једино и верујемо. У овом листу треба да износимо наше досадашње стваралаштво и иницијативе у чувању народноослободилачких традиција славних јединица наше војске, НОБ-е и ЈНА“.

Милорад Вукосав
(1949-2015)

БАРД ВОЈНОГ ПРАВОСУЂА

У часу када се очекивало да доживи стручну сатисфакцију за све оно што је годинама чинио за обесправљене војне пензионере, ненадано је престало да куца срце Милорада Вукосава, пуковника у пензији, адвоката о коме клијенти имају само велике речи хвале. Јер није било случаја који он није на најбољи начин разрешио. Ко је год имао какав административни или било који други проблем везан за систем

одбране, по препоруци је одлазио на адресу Кнеза Милоша 82, где се налазила адвокатска канцеларија човека који је имао времена свакога да саслуша, мудрости да свакоме пружи савет, храбрости да се упусти у најзамршеније и најнеизвесније судске процесе, стрпљења да прође кроз све замке правне професије, посебно да заобиђе политичке стеге... Имао је много љубави према науци и правди, што му је помогло да истраје у одбрани истине и правде. Био је тих, одмерен, пожртвован, смирн, пун енергије, шкрт на речима, а говорио је тако да речима буде тесно, мислима пространо.

Рођен је 1. фебруара 1949. године у селу Степановићево код Новог Сада. После завршене гимназије и Правног факултета у Новом Саду, 1973. године, са завршеном Школом резервних официра у Билећи (48. класа), у јануару 1974. године, као приправник Војног суда у Београду, ступио је у ЈНА. После завршеног стажа и полагања правосудног испита, постављен је за судију Војног суда у Љубљани, где је провео безмало 11 година (од 1975 до 1986. године). Тада се враћа у Београд, на дужност војног судије, на којој остаје до 1992. године. Као већ афирмисани делилац правде добија распоред судије у Врховном војном суду. Следи дужност председника Кривичног већа Суда, а у зениту каријере постаје председник Врховног војног суда. Ту часну и узвишену дужност обављао је све до фебруара 2005. године, када су, изменама Устава, укинута војни правосудни органи. Војну каријеру завршио је у чину пуковника. После пензионисања десет година бавио се адвокатуром.

Струка указује да је Милорад био изузетан правник, који је високе домете досегао бавећи се кривичним правом. Стрпљиво је решавао многе сложене случајеве. Решавао је крупне спорове из наше скорије историје, какав је био грађански рат у СФРЈ, агресија НАТО-а на СРЈ друге. Водио је истрагу о илегалном увозу наоружања у СФРЈ 1991. године и установљавао шта се све догодило када је проговорило оружје албанског терористе у параћинској касарни.

Многи млађи правници правосудни занат научили су управо од Милорада Вукосава.

За војне пензионере одлазак Вукосава је велики губитак. Све пробоје у остваривању закнуга права остваривао је стрпљивим, исцрпљујућим и крајње стручним вођењем судских поступака. Многи су га због тога називали бардом војног правосудја. Посебно се то огледало у поступку остваривања права на ванредно повећање војних пензија за 11,06 одсто. Слутимо је да ће Уставни суд донети скандалозну пресуду везану за неуставно смањење пензија у Србији, које не би требало дирати јер су стечено право. У глави је држао контуре обраћања Међународном суду у Стразбуру, како би зацарила правда. Неге од тих идеја изложио је војним пензионерима.

Пресекла га је овоземаљска неправда.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Звонимир
Пешић

Година XIII ■ Број 140 ■ Септембар 2015

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ, Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловић (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Жељко Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Тираж: 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи за-
кљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“),
тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте при-
ма: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда, ул.
Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, тел.
011/2446977 и 064/1427122; Клијенте прима
понедељком, средом и четвртом: зими од
17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима: че-
твртом од 18.00 - 19.00 часова;

***Весовић Н. Мирјана** у Београду, Ул.
Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-15
часова и у Крагујевцу – Ул. Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18 часова.
Телефони: 063/8446-900 и 064/413-148

За потребе војних пензионера ови адвокати
обављаће следеће правне послове: даваће
бесплатне правне савете и пружаће све остале
адвокатске услуге уз накнаду по важећој адво-
катској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати
Љиљана Јаковљевић и Гордана Бучевац Сте-
фановић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јо-
вановић). Редослед адвоката дат је по редосле-
ду склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране
преко Удружења војних пензионера Србије
требало би да знате да услуге могу користити
чланови УВПС, чланови њихових породица,
као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплет-
не услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за са-
храну или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и
после сахране ради регулисања права чла-
нова породице после смрти војног осигура-
ника,
- бесплатан долазак у стан породице пре-
минулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити
у месним и општинским организацијама
УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и
011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Свако може да буде човек
Али, нису сви људи*

*Живот!
Процес и знак питања!*

Храбро се предао!

*Није ова земља неплодна.
Неплодни су сејачи.*

*Њих и даље слушају,
А нас и саслушавају!*

*Док држава одумире,
Народ ће да помре.*

Зоран Р. Ковачевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надogradње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у
зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: 011/342-7481, 063/214-800, 064/135-
1487.